Nr. 141 (15.220). Lwów, piątek 23. czerwca 1939. Rok LX.
Ч. 141 (15.220). Львів, пятниця 23. червня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO
Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Лєґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Конфіскати „Діла".

Вчорашнє (140) число „Діла" підпало конфіскаті за (подаємо, як у рішенні львівського городського старости) вступну статтю під нагол. „Славянська солідарність і право до життя" від слів: „У цих міркуваннях" до слів „межує зі славянами", від слів „Або ще варта" до слів „фантастичної поезії", від слів „і тоді" до слів „національних меншин", від слів „Безперечно" до слів „на краще" і від слів „і тому" до кінця статті. Поліція забрала видрукований наклад, ми видали другий.

Совітські погрози під адресою Естонії.

ЛЬОНДОН, 21. 6. ПАТ. НА СЬОГОДНІШНЬОМУ ЗАСІДАННІ ПАЛАТИ ГРОМАД ОДИН З ПОСЛІВ ПОСТАНИВ ЗАПИТ ДО УРЯДУ, ЧИ БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ЗНАЄ ПРО ТЕ, ЩО СОВІТИ ВИСЛАЛИ ДО ЕСТОНІЇ НОТУ З ПЕРЕСТОРОГОЮ, ЩО КОЖНУ СПРОБУ ОСЯГНУТИ ПОРОЗУМІННЯ З ТРЕТЬОЮ ДЕРЖАВОЮ ВВАЖАТИМУТЬ НЕПРИЯЗНИМ КРОКОМ. НА ТОЙ ЗАПИТ ВІЦЕМІНІСТР БАТЛЄР ЗАПЕРЕЧИВ ЦЮ ВІСТКУ, ЗАЯВЛЯЮЧИ ОДНОЧАСНО, ЩО МІН. ГАЛІФАКС ЗНАЄ ПРО ТЕ, ЩО СОВІТСЬКИЙ УРЯД ПІДКРЕСЛИВ ПЕРЕД ЕСТОНСЬКИМ І ЛАТВІЙСЬКИМ УРЯДОМ, ЩО ВІН БУДЕ ПОВАЖНО СТАВИТИСЯ ДО КОЖНОГО ПОРОЗУМІННЯ, ЯКЕ СПРИЧИНИЛО БИ ЗМЕНШЕННЯ ЛАТВІЙСЬКОЇ ТА ЕСТОНСЬКОЇ СУВЕРЕННОСТИ.

Естонський та латвійський уряди виразно ствердили, що вони рішені втримати свою незалежність і невтральність.

Експозе мін. Бонне.

ПАРИЖ, 21. 6. На сьогоднішньому засіданні комісії закордонних справ палати послів мін. Бонне виголосив експозе, присвячене міжнародньому положенню. В еспанській справі — заявив міністр — французький уряд подбає перевести якнайшвидше репатріяцію еспанських утікачів та виконати постанови умови „Хордана-Берар". Що до ситуації на Далекому Сході, то Франція, Англія й Америка разом співпрацюють і можна сподіватися, що проблему в Тієнтсіні успішно поладнають.

Найбільше уваги присвятив мін. Бонне справам переговорів зі совітським урядом, заявляючи, що в багатьох справах знайдено вже спільну точку погляду. Що до переговорів між Францією та Туреччиною, то всі справи поладнано успішно і договір між обома державами підпишуть у найближчому часі.

Німецький реванж за консуля.

ЛЬОНДОН. Як відомо англійський уряд звернувся був до німецького з домаганням, щоб він відкликав свого ґен. консуля з Ліверпулю, тому що він замішаний у шпигунську аферу. Сьогодні премієр Чемберлен повідомив палату громад, що німецький уряд зробив відповідні заходи, щоб відкликати свого консуля з Ліверпулю.

Одночасно ДНБ подає, що німецький уряд звернувся до англійського з домаганням, **щоб він відкликав свого ґен. консуля. Німецький уряд закидує англійському ґенеральному консулеві, що він вмішаний „у справі пересилання заборонених інформацій".**

Льондонські міродатні кола відкидають обвинувачення німецької влади під адресою британського ґен. консуля у Відні, що він користаючи зі свого становища буцімто „пересилував до Англії недозволені інформації". Німецьке домагання відкликати британського консуля, на думку англійських міродатних кол, слід вважати відплатою за видалення німецького консуля в Ліверпулю. Англійського ґен. консуля у Відні іменовано в березні ц. р.

Москва невдоволена

НОВИМИ АНГЛІЙСЬКИМИ ПРОПОЗИЦІЯМИ.

МОСКВА, 22. 6. (ТАСС — радіокомунікат). **ПІДЧАС ВЧОРАШНЬОЇ СТРІЧІ ФРАНЦУЗЬКОГО Й АНГЛІЙСЬКОГО АМБАСАДОРА З КОМ. МОЛОТОВОМ ПРЕДСТАВНИКИ ЗАХІДНИХ ДЕРЖАВ ЗЛОЖИЛИ НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ. МОСКОВСЬКІ ПОЛІТИЧНІ Й ДИПЛЬОМАТИЧНІ КОЛА ЗАЯВЛЯЮТЬ, ЩО МОЛОТОВ НЕ ПРИНЯВ НОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ, ТОМУ, ЩО ВОНИ В НІЧОМУ НЕ ПІШЛИ ВПЕРЕД ВІД ПОПЕРЕДНІХ ПРОПОЗИЦІЙ.**

МОСКВА ДОМАГАЄТЬСЯ ПРИЇЗДУ ГАЛІФАКСА?

ЛЬОНДОН, 21. 6. Сьогодні інтерпелювали премієра Чемберлена в палаті громад, чи правдива вістка, що совітський уряд звернувся до британського уряду, щоб переговори в Москві вів особисто британський міністр закордонних справ. Премієр Чемберлен відповів, що ця вістка в ніякій мірі не відповідає правді. Також заперечив премієр вістку, буцімто британський амбасадор у Москві навязав із московським урядом контакт у справі ситуації на Далекому Сході.

МОСКВА ХОЧЕ ЯКНАЙДОВШЕ ПРОТЯГНУТИ ПЕРЕГОВОРИ.

ПАРИЖ, 21. 6. Льондонський кореспондент часопису „Ле Жур" пише сьогодні, що в англійських парляментарних і дипльоматичних колах чимраз більше закріплюється думка, що совітський уряд хоче якнайдовше протягнути переговори.

Інші французькі часописи знову виявляють деякий оптимізм у справі переговорів та здогадуються, що Стренгові вдалося дійти з Молотовом до деякого порозуміння бодай що до засади устійнення проблем, які торкаються відпору проти агресії.

ТРЕТЯ РОЗМОВА З МОЛОТОВОМ НЕ ДАЛА ВИСЛІДУ.

ЛЬОНДОН, 21. 6. Ройтер повідомляє з Москви, що амбасадор Великої Британії та амбасадор Франції у товаристві Стренга відбули сьогодні пополудні конференцію зі совітським премієром Молотовом. Це вже третя з черги конференція на Кремлю, яка відбулася від часу приїзду до Москви Стренга. Чергова стріча з Молотовом відбудеться завтра, або післязавтра.

Непорозуміння між Францією та Еспанією.

РИМ, 21. 6. Маршал Петен, який приїхав до Парижа, має переконати французький уряд про потребу звороту еспанського золота національному урядові. Те золото лежить у французькім банку і через нього ведеться процес. Еспанія невдоволена — як мав ствердити в Парижі мар. Петен — тим, що Франція проволікає справу з поладнанням ріжних еспанських домагань. Становище Франції сильно вливає на невдоволену опінію Еспанії, що знову утруднює працю французькому амбасадорові мар. Петенові.

Праві кола Франції домагаються, щоб справу видачі еспанського золота полагоджено якнайскорше. Завдяки інтервенції мар. Петена та опінії правих кол і правої преси французький уряд буде мабуть приневолений видати еспанське золото, щоб ще більше не віддалювати від себе Еспанії.

—о-о—

Хто давав гроші на мадярські вибори.

ДРАЖЛИВА ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В МАДЯРСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ.

БУДАПЕШТ, 21. 6. ПАТ. У відповідь на інтерпеляцію провідника мадярських націонал-соціялістів, посла Губая у справі заміту, що їх премієр Телекі поставив був в одній зі своїх виборчих промов мадярським націонал-соціялістам, що вони користувалися допомогою із закордону, премієр пояснив, що кілька днів після розписання виборів він довідався з мадярського національного банку, що один із мадярських громадян та один чужинець купили в Ціріху 600 тисяч ефективних пенґе. Тому, що нема звичаю купувати ефективних пенґе для торговельних цілей, ясно було, що згадану трансакцію можна було оцінювати тільки як таку, що стоїть у звязку з виборами.

Посол Губай відповів на те, що він справді звертався до одного з директорів „Вінер Бэнкферайн-у" з проханням за позичкою, одначе зрезиґнував з неї, коли директор того банку повідомив його, що в тій справі мусить порозумітися з проводом партії.

Хто не купує річно бодай 10 книжок для власної потреби — той не заслуговує на назву інтеліґента.

За громадянську опіку над допливом дітей до школи.

Львів, 21. червня 1939.

Сьогодні по школах гамірно і весело: кінчається шкільний рік. Учні дістають річні свідоцтва, покидають з радісним гамором шкільні мури та замінюють скучні, повні журу і турбот будні на безтурботні два місяці ферій. Родичі дістають сьогодні теж своєрідну премію: двомісячну „передишку", яка дозволяє їм забути на журливе питання, що робити з дітьми по скінченні школи. Тільки одно громадянство „передишки" не має. Навпаки, сьогоднішній день, такий приманливий для всього дитячого світу — це для громадянства пригадка, що істнує цілий ряд важливих і неполаднаних справ, звязаних саме зі школою як суспільною установою. Чи все тут у порядку? Чи сума знання, яке засвідчують оцінки невеличких блянкетиків, що їх сьогодні беруть у руки сотні тисяч українських дітей, відповідає сумі вимог, ставлених нацією до свого дорослого покоління? Чи суспільна вартість цих блянкетиків буде співмірна зі соціяльними, господарськими і культурними потребами нації в хвилині, коли теперішні посідачі шкільних свідоцтв стануть на їх підставі провідною верствою нації? В якім відношенні є скількість сьогодні виданих свідоцтв до суми господарських і культурних вартостей, що їх наш нарід мусить у суперництві з іншими народами проявити і розбудувати? Чи та скількість більшає чи меншає з року на рік? Вже поставлення цих питань каже, що для громадянства нема закінчення шкільного року, нема з приводу цього відпочинку, ферій. Поодинокі, сьогодні одержані свідоцтва — це радість чи журба одиниць. У сумі та в звязку з іншими громадянськими явищами, це своєрідний суспільний фактор величезного значіння, який, занедбаний, може важко відбитися на всьому громадянському житті.

Не будемо перечити, що в такому розумінні сьогоднішній день радости для поодиноких українських дітей таким днем радости для українського громадянства не є. Є цілий ряд причин, чому це так. По перше: **скількість українських шкільних дітей** — у порівнянні зі скількістю дітей інших народів на нашій території — **меншає у прямім відношенні до ступня школи.** У народній школі вищого ступня українських дітей — відсотково — менше ніж у народній школі нижчого ступня, у середній менше ніж у народній, у високих менше ніж у середній. Так напр. римо-католики творили в 1934-5 шк. році 68.5% усіх учнів народніх шкіл, а гр.-кат. і православні 19.9%. В середніх школах римо-катол. було тоді 73,0% усіх учнів, а гр.-кат. і православних уже лише 6,2%. На високих школах відсоток усіх студентів римо-кат. творили у 1936-37 р. 79,3%, а греко-католики і православні лише 6%. Абсольвентів середніх загально-освітних шкіл було в 1934-5 шк. році: поляків 10784, українців 486, жидів 1143. У цьомуж році абсольвентів фахових шкіл було: 18735 поляків, 445 українців і 1734 жидів! На 100 дітей у 1936-37 шк. році ходило до народніх шкіл у східних воєвідствах 74,9% у полудневих 92,3%, а в західних 99,2%. І т. д. По друге: **Скількість українців відсотково маліє в залежности від вартости даного типу школи для життя.** В фахових школах є їх у порівнанні напр. з поляками чи жидами менше, так само менше українців — відсотково — в фахових школах ніж українців — відсотково — у школах загально-освітніх. Цього ствердження не потрібно аж доказувати статистикою, так воно загально-відоме. По третє: фреквенція українців тим менша чим вищий ступінь школи — у порівнанні з фреквенцією українців у минулих роках. Так напр., коли порівняємо шк. роки 1928-29 і 1936-37, то побачимо, що на праві було в 1928-29 р. 5,2% українців, а в 1936-37 — 3,4%, на медицині: 6,0% і 3,2%, на техниці: 3,5% і 2,7%.

Не хочемо надто перевантажувати наших міркувань статистикою. Сказаного досить, щоб зрозуміти, що вартість блянкетиків, які сьогодні дістали сотні тисяч українських дітей, затрачується під національно-суспільним оглядом, у даних умовинах і в ході літ. Перед нами виразно загрозливе явище зменшення провідних верстов нації і наслідком умовин, серед яких живемо, і наслідком числового зменшення дотеперішніх інтелігентських верстов громадянства (учительство, адвокатура, судовики) і наслідком відсутности відповідних власних шкіл і врешті наслідком сталого зменшення допливу молоді до всіх родів і ступнів шкіл. Це марево культурної павперизації і зменшення провідницьких національних верстов ставляє справу допливу молоді до всіх шкіл — поруч справи самих шкіл і їх соціяльної та культурної вартости — поміж українські питання першорядного громадянського значіння. Доплив молоді до шкіл виростає просто до ваги справи національної. І тому гін до вищої освіти не можемо залишити самому собі, не можемо дозволити, щоб ним руководив припадок чи химера одиниці. Гін до вищих шкіл, справу творення соціяльно потрібних кадр молоді мусимо, так би мовити, знаціоналізувати, зробити її предметом нашої громадянської діяльности та опіки. Наші низові, загально-освітні й економічні організації, громадські ради та поодинокі низові діячі повинні цю справу зробити предметом свого спеціяльного зацікавлення. Виловлювання здібніших одиниць, висилка їх до шкіл, допомога для покінчення студій, узагалі опіка над допливом дітей до шкіл стає сьогодні одним з факторів, яким повинно цікавитися все громадянство нарівні з тим, як воно цікавиться іншими ділянками нашого громадянського життя.

Вкінці хочемо звернути увагу на ще одну річ на надмірно велику боязнь перед безробіттям. Це правда, що в нас є безліч сіл, у яких десятки недокінчених студентів чи студенток відстрашують кожного селянина від посилання дітей до шкіл. Але й правда те, що дуже часто ці звихнені одиниці вибирали злі напрямки студій або наслідком власної незарадности скапарювались. Однак дозволимо собі сказати, що в оцінці загрози безробіття і павперизації вважаємо заник інтеліґентських верстов небезпечнішим для майбутньости нації ніж хвилеве чи конюнктуральне безробіття. Тому, хоч і як недобрі були би соціяльні вигляди покінчення шкіл вищих ступнів, за всяку ціну треба старатися туди дітей посилати якнайбільше. Тут і там зустрічаємо серед наших низів явища дуже відрадні. Ось нам відомий селянин, який вислав свого хлопця до гарбарні до одного міста в центральній Польщі і не жалів на ту ціль вложити гроші. Безумовно ці гроші колись родині цього селянина виплатяться. Безумовно найкраща комбінація вищих студій і їх практичної користи. Та вже над усім повинно домінувати зрозуміння потреби висилки дітей до вищих шкіл без огляду на хвилево некорисну конюнктуру для тих, що ці школи кінчать.

Ось так, з нагоди зміни шкільного року звертаємо увагу нашого громадянства на ...ру річ, яку нам сьогоднішній радісний діточий гамір нагадує: на постійну декаденцію допливу молоді до шкіл вищих ступнів. Треба, щоб двомісячна „передишка" родичів не відвертала уваги громадян від тієї прикрої справи. Навпаки, треба, щоб саме радісний гамір наших дітей пригадав нам, яку суспільну небезпеку може скривати школа, коли її функції не будемо брати під увагу у звязку з громадянськими і загальними явищами наших днів.

С. Т.

Міжнародні концесії в Китаю.

До цілої низки небезпечних конфліктів в Европі, в останніх днях долучився новий та дуже гострий японсько-англійський конфлікт в Азії. Чи з власної спонуки, використовуючи пригожий момент, чи за намовою союзників — „держав осі", з якими вяже японців антикомінтернівський пакт, Японія рішила піднятй спробу викинути европейські держави з їхніх посілостей у Китаю. Вістря Японії звернене в першу чергу проти Англії; Японія мабуть мститься на англійцях за те, що вони свідомо втягають до світової політики як свого партнера Совіти, найближчого й найактуальнішого ворога японського народу. Від тижня збройні японські сили бльокують англійців у їхній „концесії" в портовім місті Тієнтсіні, не допускаючи до тієї „концесії" ніякої поживи, навіть молока для немовлят.

Як формальну притоку до цього противанглійського виступу японці подають, не знати напевно, вірний чи видуманий факт, що в англійській „концесії" скриваються і звідси доконують ріжних „саботажних актів" китайські терористи, видачі яких японці даремне вже довший час домагалися. Одначе мабуть не без слушности міжнародня преса висловлює погляд, що це тільки викрут, що Японії не йде про видачу кількох китайців, тільки про багато важнішу засадничу річ: **про те, щоб усунути з китайського континенту всіх неазійців, у яких китайський уряд уже три роки добуває матеріяльні засоби на оборону перед японською окупацією.** Бльокада англійської концесії в Тієнтсіні — це, мовляв, тільки початок; зломавши опір англійців і викинувши їх з Тієнтсіну, японці возьмуться — так пишуть поважні часописи — усувати англійців, а опісля французів і американців з усіх їхніх „концесій" у Китаю.

У звязку з цим для наших читачів буде цікаво довідатись про ближчі подробиці, що торкаються т. зв. „концесій" у Китаю. Чи дійде до війни між Японією та посідачами китайських „концесій", чи боротьбу за виелімінування не-азійців з Китаю ще вдасться може тепер якось компромісово відсунути на пізніше — цього ми, очевидно, не знаємо. Але справа йде про велику річ, яка відповідно мусить мати великі наслідки: йде про те, чи імперіяльно-капіталістична Европа й Америка дадуть собі забрати можливість господарських користей з експльоатації великого й багатого китайського ринку.

Чужоземні „концесії" в Китаю сягають своїм початком далеко, майже повних сто літ. Після програної „війни за опій", Китай був приневолений у нанкінському договорі погодитись на спеціяльні торговельні привілеї для англійських купців у портах Кантону, Амой, Шангаю, Фучов і Нінґпо. Для англійських купців у тих містах признано екстериторіяльні терени, в яких англійці мають повну самоуправу й цілковиту незалежність від місцевої китайської влади. За англійцями стали згодом добиватись і для себе „концесій" також інші европейські держави та Злучені Держави Північної Америки. Французи, бельґійці, німці, росіяни, італійці, австрійці, японці й американці за якийсь час покрили китайські міста густою сіткою своїх „концесій". Даремне протестували проти цього привілею чужинців розпоряджатись китайською територією найкращі китайські патріоти, між іншими також „батько китайської республіки" Сун Ят-сен. Велика війна щоправда вкоротила число чужоземних „концесій", бо австро-угорська монархія розлетілась, Німеччині відібрали її китайські „концесії" у версайському договорі, а Бельґія та Совітський Союз самі добровільно зреклись своїх територіяльних привілеїв у Китаю. Але англійці, французи, американці, японці та італійці до нині сидять у своїх концесіях, яких є більше, ніж 30 і яких не виявляють охоти з них забратись. Найважніші концесії є: в Тієнтсіні, Чінанфу, Чутсун і Вейгсієн — портових містах північного Китаю, — далі у Вуґу, Нанкіні й Сучав, що лежать у долішньому бігу ріки Янгце, в Ганкав, Чангша і Чунґкінг у джерел Янгцекіянґ у південному Китаю, у Кантоні, Фучов і Нінґпо. Міжнародні „концесії" є також на деяких китайських островах.

Справу ліквідації міжнародніх територіяльних привілеїв у Китаю, як це сказано на початку статті, заактивізували тепер не китайці, тільки японці, які не від нині вже свою колоніяльну Азію, то бодай Китай уважають своїм „життєвим простором". Мета Японії ясна: цілий Китай обернути в одну велику „концесію", але японську. Чи це їм тепер поведеться, чи ні — це питання, на яке дасть відповідь найближча будучність. На всякий випадок англійські заведення мають чим журитись.

З польської преси.

„Слово Народове" про свята 40-літнього єпископства митрополита А. Шептицького.

Котрийсь зі співробітників ендецького „Слова Народового", присутній на ювилейному святі 40-ліття єпископства нашого митрополита, загорів таким обуренням проти українців що не зміг заспокоїтись та опанувати себе ще й у вівторок, тобто 50 годин після ювилейного торжества. Його звідомлення у вчорашньому (з 21. ц. м.) числі „Слова Народового" це низка громів і блискавиць ендецького Зевеса, нешкідливих тому, що штучних.

Хто був учасником чи свідком недільної церковно-народньої манiфестації, той зі здивуванням прочитає у звідомленні „Слова Народового" наприклад таку писанину:

„Найчисленніше прийшла (очевидно на ювилейне свято у Святому Юрі) домашня прислуга, яка, як це відомо, находить працю з польських домах. З сатисфакцією можна було ствердити, що поляки влекшили своїй прислузі участь у кількагодинній манiфестації в честь отця митрополита Шептицького. Молоді було дуже мало."

Цей один уступ звідомлення вистачає на те, щоб кожний учасник недільного свята, якщо він не злобна людина, перевірив у своїй памяті „правду", якою воює проти українського громадянства „Слово Народове". І ще стає воно на котурни: мовляв — поляки влекшили манiфестацію в честь митрополита Шептицького, бо звільнили на це свято свою прислугу! А молоді, якої було за цілий час торжества повно на всіх подвірях та всіх святоюрських мурах, „Слово Народове" таки зовсім не бачило. Мабуть „польська домашня прислуга" заслонила її перед очима ендецького звітодавця. За те звітодавець „Слова Народового" побачив, що:

„Обсала входової брами на подвіря тимих що напастливо (!) збирали добровільні грошеві жертви на ріжні цілі і також уставлення подібного шпаліру здовж цілого подвіря робило велике замішання та враження дослівно торговиці."

Збирання жертв на Захоронку при входовій брамі й на першому подвірі (на другому подвірі від 10-ої години був такий натовп, що тільки з трудом можна було пропхатись і про збирання там жертв і бесіди не могло бути!), подія, яка майже щонеділі відбувається перед латинськими костелами, на яку нікому й не приснилось кидати громи, або лаяти її „торговицею", здорово схвилювала звітодавця зі „Сл. Народового". Так само він невдоволений, що при входовій брамі продавано церковний орган „Христос Наша Сила". Але найбільше він нападає, ще й товстим друком це підкреслює, на проповідь єпископа І. Бучка. Щож такого еретичного найшов народовий католик зі „Слова Народового" у пропозіді нашого владики?:

„Всі вірні Української Католицької Церкви радіють з того, що Св. Отець Пій XII. на самому вступі свого правління виріжнив Українську Католицьку Церков, що ясно й рішуче ствердив у віддручному письмі до архипастиря-ювилята."

А далі:

„В тому письмі находимо велику симпатію Св. Отця Пія XII., для українського народу та його церковного зверхника Митрополита Шептицького, якому надав ще вище становище — архиепископа, що асистує при папському престолі. Отже сьогодні всі вірні звернімо очі на Рим, бо ми отримали звідтам признання великих заслуг і запевнення, що не згинемо."

Оці слова проповіди єпископа І. Бучка, в яких тільки заприсяжений ненависник українства може шукати якоїсь тіні, якогось „перекручування слів Св. Отця" і **тільки ворог католицизму може хвилюватись вірою українського народу в авторитет Апостольської Столиці як оборониця окремих людей та цілих народів**, випровадили звітодавця „Слова Народового" цілком з рівноваги. Він апелює до „Й. Е. Нунція і питає, що думає він зробити, щоб у майбутньому не допустити до надужиття (!!!) віддручних писем Св. Отця для українських цілей".

Закінчивши таким голосним фіналом своє звідомлення, „Слово Народове" потішає своїх читачів фактом, що на ювилейних торжествах Митрополита не було нікого з єпископів чи священників станиславівської дієцезії. Єпископ Хомишин має добру польську пресу, зрештою не від нині...

Інтервю кореспондента виленського „Слова" з консулярним представником Словаччини.

Польська преса в останніх днях подавала ріжні інформації про внутрішнє положення у Словаччині. Редакція виленського „Слова", що зміркувала дивоглядність деяких з тих інформацій, забажала перевірити їх у джерелі і тому звернулась до д-ра К. Кліновського, що від кількох місяців заступає Словаччину у Варшаві.

Д-р Кліновський заявив м. і. (гляди „Слово" з 20. VI.):

„У Словаччині мирно. Німецькі війська є тільки в тій частині Словаччини, в якій їх побут був передбачений по думці словацько-німецького договору з 23. березня ц. р. **Поза тим німецьких військ на терені Словаччини ніде нема. Отже інформації про рухи німецьких військ у Словаччині неправдиві.**

Наше державне життя організуємо великим зусиллям та швидким темпом, перемагаючи великі трудноці. В найближчому часі ухвалимо конституцію, приймаючи республиканський устрій, оснований на засадах християнської ідеольоґії та суспільного солідаризму. Від 1. липня заводимо новий адміністра-

АР-ІЙ ЯВОРЕНКО. 3

АБРЕК.

Коня розкували — та почалось лікування. Всі знахорі від коней, які були в курені з додатком сільських знахорів, оглядали коня, але не знайшли в ньому хороби. Підкували наново коня, причім коваль запевняв, що служив при гузарськім полку, де кував не такі коні, як ця каліка. Був переконаний, що коли його підкования не поможе коневі, то вже так... йому ніщо не поможе. Треба буде хіба застрілити коняку, або калікою їздити. А проте кінь храмав дальше. Ще як свобідно ходив, то того храмання не було видно. Та скоро сів на нього будьякий їздець, починалось наново кутульгання. Консіліюм знахорів видало присуд, що кінь має наростi на ногах.

— Ото — думав я — дочекався чоловік коня, та попав на такого, що хоч пішки ходи. — Кінь пасся, годувався, а я їздив конем одного із вістових... Мій булавний був налоговий оптиміст. Нічим не зневірювався, в кожній хоч і очевидно пропащій справі — знаходив причину до надії, що все буде добре. Він не знеохочувався і моїм вістецем.

— То — бувало говорить — пане поручнику, з нашого сивого ще буде кінь. Він старанно уникав всякої ганьбливої назви, як „каліка", „старцун", які я понадавав коневі.

— Я ж його видів передше, як він у походи ходив. Тож нічим панночка в танці. Тай на подобу гарний він. Це щось йому сталось, як не з пристріту — то з очей... Але це перейде. Якби так це мій кінь, то я давно казав би його підкурити, але в панів то все інакше...

Звичайно кінчав свою бесіду відхаючи, що в ньому відчувалось, щось ніби просьба згодитись на ті його остаточні лікувальні пропозиції — а ніби молитва:

— Боже, прости тим панам, бо не знають, що роблять.

Я завсіди при такій розмові забороняв йому всякі такі бабські забобони, а щоб забезпечити себе від того, що він може потайки це зробити, я старався скріпити його вояцьку амбіцію, мовляв, не ялося воякові з бабами та їх дурними забобонами возитись.

Аж раз приходить до мене булавний, веселий, усміхнений... Міна переможця, нічим Наполеон по битві під Австерліцом... Навіть не ждав на мій запит, а сам радісно відрапортував:

— Пане поручник, голошу слухняно, що коневі нічого не бракує. То добре вишколений кінь, стара война.

— Як? — питаю — вже не храмає?

— То залежить, відповідає таємничо — хто ним їде. Йому не бракує нічого, але він — як стара война — маркірант. Як не мусить, то волить не робити служби.

— Фантазуєте, булавний, — кажу йому сміючись — ніби кінь має розум і хитрість, як людина?

Ці мої слова болюче вразили старого пропозу. Не те його заболіло, що я йому не повірив, а те, що я скептично поставився до інтелігенції коня. Мій булавний тільки ніби від несхочу докинув:

— Пан поручник самі спробують і переконаються. Тільки його треба попестити, а потім потиснути ним. Зібрати цуглі, дати шпору...

— Не бійтесь, не буду пробувати. В мене нема часу на забаву з конем, — відповідав йому нетерпляче, бо досить мені було тої ківської історії.

— Та я нічого, я тільки так кажу на всякий випадок... — ніби виправдуючись, закінчив розмову булавний.

А все ж сталось, як він казав. Ще того дня я мусів поїхати таки своїм верхівцем... І їхав добре. Кінь був дійсно маркірант. Такий зайшов припадок: Того дня був рух у команді мого куреня. Значковий з одним вістовим-кіннотчиком виїхав до першої сотні, що стояла на самім правім крилі. Другого вістового треба було вислати з тайним письмом на ліве крило, третій поїхав до обозу, останні три виїхали як ескорта зловлених так, що в курені не було ніодного верхівця. Аж тут нараз коло 11-ої години приходить телефонічний наказ із команди бригади, щоб командант куреня негайно ставився в команді бригади. Питаю телефонічно шефа штабу, чи то дійсно конечний негайний приїзд. Каже, що так, бо саме приїхав командант корпуса і буде обговорювати плян якоїсь акції на фронті. „Командант корпуса", „плян акції" — самі сильні слова. Не вільно в такім випадку гаяти часу, тому я дав наказ негайно сідлати коня. Мій булавний підсміхнувся, вийшов, а за 5 хвилин рапортував:

— Голошу слухняно, пане поручник, що кінь уже осідланий.

Револьвер, біноклі, ташка з картами, це виряд, який не гаючись можна вдягнути так, і я зараз був надворі. Та я не ступив відразу стремено. На моє здивування під сідлом стояв сивий „старцун", — хоч ситий з неробства, але з похнюпленою головою... Звичайно — каліка. Мене обхопила лють. Тут треба вже їхати, а булавному забагається робити експерименти. Гнів звучав у мому голосі, як я закликав:

— Булавний, що це за жарти? Хто казав вам сідлати каліку?

— Пане поручник, голошу слухняно, що всі коні в розїзді — цей єдиний залишився, — відповів спокійно булавний. — Але я раджу їхати ним — додав невинно.

Нема іншого коня — треба було вгамувати гнів. „Не порадиш — я подумав — поїдеш каліцуном" (Далі буде).

ційний устрій, опертий на давніх жупанатах. Від вересня увійде в життя шкільна реформа, що упорядкує нашу досі дуже скомпліковану шкільну систему.

Господарське життя розвивається нормально. Тепер будуємо дві залізничі лінії, низку доріг і автостраду Братислава—Жіліна. Вже в найближчому часі заключимо торговельні договори з мадярами, італійцями, югославянами та румунами. З Польщею і Німеччиною такі договори вже маємо.

Наша співпраця з німцями зовсім не виключає співпраці з іншими, зокрема сусідніми державами, передовсім з Польщею. Це виразно підкреслив у своїй останній промові міністр Дурчанський.

Деякі щоденники в Польщі подають, на жаль часто, інформації з закордонних джерел, яким не все залежить на точности. Часом появляються також статті, що свідчать про велику ігноранцію у словацькій справі. Недавно один із великих варшавських щоденників помістив статтю, в якій ствердив, що у Словаччині дуже міцніють впливи священника Еглічки (мадярон — прим. ред. „Діла"), словацького діяча, що живе на еміграції в Льондоні. **Тимчасом о. Еглічка помер уже в осени минулого року,** про що автор статті, очевидно, нічого не знав. Таких та інших подібних випадків незнання словацької справи я міг би ще цілу низку навести."

—o—

На могилу Миколи Бенцаля.

Громадяни!

У розквіті сил і таланту зійшов минулого року у могилу улюблений усіма артист нашого театру Микола Бенцаль. Коломийські земляки даючи доказ справжнього патріотизму і пошани для нашого театрального мистецтва влаштували покійному артистові величавий похорон.

Найближчі товариші сцени М. Бенцаля, члени театру ім. Котляревського дали прегарний приклад самопожертви складаючи перший фонд на скромний памятник на могилі свого товариша. Замовлений памятник готовий — пора зазначити ним місце, де спочиває заслужений артист і характерний громадянин. Кожний, хто згадає креації Миколи Бенцаля на сцені, чи його появу у приватному житті, нехай підтримає свій спомин хочби скромною лептою на його нагробник у Коломиї, де ненадійна смерть захопила його серед праці.

Жертви слати на адресу:

Український Кооперативний Банк, Станиславів, вул. Сапіжинська 23, на Фонд будови памятника бл. п. М. Бенцаля.

Кооператива Український Театр у Львові.

Положення у Словаччині.

Міжнародня преса, зокрема деякі ліві англійські часописи від кількох днів приносять тривожні вістки про те, що Німеччина задумала нову агресію. Мовляв: 20.000 німецьких вояків перемашерувало через словацьке місто Жіліну, кілька тисяч німців розтаборилось у Братиславі, щораз то нові німецькі частини нібито вмашеровують до Словаччини, яку Берлін рішив по одним часописним версіям зовсім окупувати, по другим поділитися Словаччиною з мадярами.

Німецькі офіціяльні кола рішуче заперечують усі ті повідомлення. Так само словацькі урядові кола офіціяльно і категорично опрокидують ті англійські алярми.

Словацький шеф пропаганди Маха в розмові з редактором „Грватского Дневніка", центрального органу хорватської селянської партії, пятнує ті тривожні вістки як свідому брехню. Дивно якось, сказав Мах, що цю неправду поширюють якраз ті кола, що залюбки підкреслюють конечність збереження незалежности навіть найменших націй. Певно, що така молода держава як Словаччина мусить боротись з деякими труднощами, але хіба ж імунізовані від таких, або й ще більших труднощів деякі великі держави? Поширюванням брехливих повідомлень ніхто не робить прислуги Словаччині. У Братиславі добре знають, що цю ворожу акцію підтримують міліони, що їх забрав зі собою пан Бенеш. „Зажурені" долею Словаччини „приятелі" над Тамізою та Секваною розпускають чутки, що у Словаччині страшне безробіття та нужда. В дійсности у Словаччині нема тепер ні одного безробітного, хочби з тої причини, що 60.000 словаків найшло працю та заробіток у Німеччині. Треба було 4.000 робітників взяти з Німеччини назад, бо не було кому працювати при направі доріг у Словаччині.

Людендорф „третього райху".

Командантом німецької операційної групи, що її сформовано на кордоні польського Шлеська, Гітлер призначив **генерала фон Вітерсгайма.** Зацікавлення для особи цього генерала, що у випадку війни відіграв би велику ролю, велике зокрема на сторінках польської преси.

Аванс генерала Вітерсгайма на генерала бригади в 1934 р. був несподіванкою навіть для деяких військових достойників „третього райху", тому, що в авансі поминено 56 старших від від нього полковників. Оначе найбільш втаємничені в Берліні не дивувались. **Генерал Вітерсгайм був автором цілої низки операційних плянів, з яких деякі** — щоправда без проливу крови — **з успіхом здійснено. Анексія Австрії, Судетів та Чех відбулась саме по плянам цього генерала.** Серед фахівців з німецького генерального штабу ген. Вітерсгайм має опінію незвичайно способібного штабовця. Це „Людендорф нової армії" — кажуть начальники й підчинені генерала Вітерсгайма.

Всю велику війну ген. Вітерсгайм відбув на штабових становищах, але не в німецькій, тільки в австро-угорській армії. Кінець війни не є кінцем військової кариєри цього генерала. Після сформування „райхсвери", приділюють його до штабу 3-ої дивізії піхоти в Берліні. Тут став він одним з найспосібніших організаторів т. зв. „чорної райхсвери", тобто таємної німецької армії. Коли в 1934 р. генерала Фріча іменували шефом управи сухопутніх військ, він зараз покликав до себе ген. Вітерсгайма, що був перед тим його шефом штабу, і віддав йому дуже відповідальний відділ у т. зв. „труппенамті". Тепер Гітлер призначив цього генерала на польський кордон.

Дійсність „Народнього Дому" у Львові

ТА ВАРТІСТЬ ПОЛЄМІКИ З П. ГАНАСЕВИЧЕМ.

(З листів до Редакції).

Високоповажаний Пане Редакторе!

Щиро дякую за витинки статтей п. К. Ганасевича про львівський „Народній Дім", поміщені в „Русскому Голосі" та „Землі і Волі". Передаючи їх мені Ви висловили бажання, щоб на них у „Ділі" зареагувати. Як знаете — я дуже нерадо вдаюсь у полеміку та зокрема на вступі статтей, поміщених вчч. 101—106 цьогорічного „Діла" **я не виявив охоти вдаватись у полеміку з п. Ганасевичем. Тому не дивуйтесь, що йду назустріч Вашому бажанню, після вагання та з великою неохотою.**

Перша черга статтей п. Г. займається правним станом фондації чи Інституту. У цій ділянці я некомпетентний; я вислухав свого часу рефератів двох мабуть найбільших авторитетів у цій справі, а саме през. д-ра К. Левицького та сен. В. Децикевича, що хоч в дечім з собою не погоджуються — однозгідно доходять до діяметрально протилежних висновків, ніж п. Г. Знаю, що цією справою поцікавився теж один з наших молодших юристів, що певне оголосить висліди своїх архівальних студій ще в цьому, до деякої міри ювилейному році, бо ж саме у 1939 році минає 90 літ від уфондування цієї ще досі „неуконституованої фондації".

Цікавіші могли б бути статті „Timeo Danaos et dona ferentes" з підназоловком **„Украинци ликвидирують а не санирують Н. Д."**, якщо вони не були б писані до вжитку „Слова Народового", що їх скваплива зужиткувало проти українців. А шкода, бо саме москвофіли могли би багато цікавого написати про Н. Д., якщо б їм залежало на „дійсній дійсності". Доказом цього хочби моя розмова з одним з визначніших москвофілів, що після видрукування моїх статтей у „Ділі" ґратулював мені їх появи, а рівночасно заявив, що я в них і половини цього не сказав, що можна би про Н. Д. написати.

У своїх статтях я подав фактичний стан справ Народнього Дому на основі протоколів засідань Тимчасового Виділу цієї установи та офіціяльних звідомлень, що стали мені, як голові цього Виділу, доступні. Річчю москвофілів було б доповнити недоступну для українців другу половину — на основі власних переживань. Така була ціль моїх запитів, скермованих до п. Бачинського.

Які ж заміти висуває п. Г. проти ненависних українців, що по його думці не лише спричинили загибіль Н. Д. і ліквідують його, та мабуть винні теж у тому, що й на сонці появилися плями.

Для п. Г. це дрібниця відписання головно заходами посла Целевича 160.000 зол. відсотків від залеглих податків. Очевидно, це дрібниця в порівнанні до щедрої руки останнього державного комісаря, який обловжив Н. Д. на суму в **десятеро більшу.**

Найбільшим нещастям — на думку п. Г. — є продаж „русского" майна в українські руки (хоч інших рефлектантів не було), 5% на українські установи від чиншів оплачуваних „русскими жильцами" (це мабуть причина, що установа, якій п. Г. проводить „засадничо" чинша не платить), заміна „русских дворников" українськими дозорцями домів (між зміненими „дворниками" був і українець, а нові „русскіе дворники", якщо взагалі у Львові істнують, до Н. Д. не зголошувалися), введення „мови" в діловодство Н. Д. (це вже чиста — скажім делікатно — фантазія п. Г., бо досі нема там мови, лиш є диковинне язичіе) та введення двох членів УНДО в Управу Н. Д. (знаемо, як це на ділі виглядає).

На ці всі заміти, оскільки вони не схоплені з повітря, слід ствердити, що всі санаційні розпорядки, до продажі „русского" майна в українські руки і зміни льокаторів та „дворників" включно — були опініовані Тимчасовим Виділом, в якому засідає теж і д-р А. Хиляк, що не лише їм не противився, але й уважав, що вони одиноко можливі і корисні для санації Народнього Дому. Д-р Хиляк — хоча засадничо противний участі українців навіть у такому проблематичному тимчасовому управлінні Н. Д. — як це діється під цю пору, висловлюється з признанням про їх доцільну та успішну діяльність для санації тої установи. Знову тільки з засадничих причин є д-р Хиляк проти того, щоб які-будь фонди з доходів Н. Д. припадали установам українського характеру, навіть чисто харитативним. Я глибоко переконаний, що д-р Хиляк напевне вважав би перехід частини майна Н. Д. в жидівські, скажім, руки більшим нещастям, ніж його перехід в руки українські. Що торкається парцеляції землі в Білці і Костеневі, яка, мовляв, теж перейшла в українські руки — не можу висловитися, бо при веденні парцеляції жадали від рефлектантів тільки того, щоб вони подали своє віроісповідання, зрештою вона згідно з вимогами земельного закону та згідно з останньою волею фондатора д-ра Васькевича. Знаю, що більшість населення в Білці творять свідомі українці, а в Костеневі москвофіли. Таке теж буде напевне відношення між парцелянтами обох осель. Завважую, що на бажання д-ра Хиляка вдержано часово продаж української ... установі громадського дому в Білці, що його ... сі державить від Н. Д. неістнуюча читальня Общества ім. Качковського за 1 зол. річно (!!).

Дуже дивується п. Г., що в своєму звідомленні зазначую нехіть москвофільських установ платити чинші, бо, мовляв, ті установи користали з дарових мешкань на основі „устава Н. Д." ... На жаль у „Статутах Р. Н. И. Народний Дом і ... 1911" р. не знаходжу таких постанов, ... можна би підтягнути дарові помешкання для економічних та касинових товариств, зате знаю ... Виділу д-р Хиляк не ... що член Тимчасового Виділу д-р Хиляк ... солідаризується з постановою, що всі без виїмку льокатори мають платити біжучі чинші ... й особисто на москвофільські установи, між ними і на Р. С. С. К., якого директором є п. Г., впливає, щоби додержували своїх зобовязань.

Належу до людей, які мали щастя чи нещастя чинно більше або менше успішно співпрацювати в санації кількох українських установ, і маю в цій справі деякий досвід. Знаю, що як установа знайдеться у скрутнім положенні — то мусить

позбутися менше доходової частини свого майна, в дорогою хочби навіть нових і то коштовних інвестицій та при помочі відповідних адміністраційних заходів змагати до піднесення рентовности решти надійніших обектів. Стосування подібних метод уважаю за вказане теж і в Н. Д., де всю виконавчу владу має покликаний урядом адміністратор, а члени Тимчасового Виділу виконують більше декоративну, бо опініодавчу ролю. Н. Д. мусів позбутися значної частини майна, щоби в останній хвилині урятувати взагалі свою екзистенцію перед неминучою ліквідацією самої установи. Здаю собі з того справу, що на цьому не кінець. Н. Д. мусить ще позбутися і дальшої поважної частини свого майна, бож на покриття істнуючих зобовязань не вистарчить ціле майно СС. Василіянок, навіть щоб Н. Д. дістав правний титул на його ліцитацію.

П. Г. має видно іншу рецепту на санацію Н. Д., по якій обійшлось би без продажі частини майна, москвофільські установи мешкали б задармо, ще й припало б для них час до часу якесь „пособіє", очевидно обійшовся би Н. Д. і без ненависних українських льокаторів. Шкода, що п. Г. не оголосив свого санаційного способу друком, чи може зберігає секрет до часу, коли Н. Д. перейде в руки свого „правного власника".

Довший уступ, а то й окрему статтю в „Землі і Волі" посвятив п. Г. літературній фондації ім. Качковського на доказ, що і в цій справі завинили українці. І тут знову п. Г. упав з неба і дивується, як можна уважати обезціненою фондацію, що мала перед війною фонди ульоковані частинно в паперах (які з 20.000 корон вже перемінилися на 2.000 зол.), а вальоризація решти майна в сумі 132.000 корон, заінтабульованих на реальностях Н. Д., ще правосильно неустійнена. П. Г. „валяє дурака", що майно фондації в біляносі Н. Д. за рік 1937 означене було сумою 26.832.10 зол., під цю пору виносить аж 138.950 зол. і приносить 577.50 зол. місячного доходу". На щастя п. Г. користає мабуть з того самого матеріялу, що і я, а саме з повного небуденних пікантерій звідомлення про цю фондацію — пера свого друга п. Слизюка, предложеного в оригіналі воєвідству, як фондаційній владі, і тому можу хід думок п. Г. доповнити. У тім звідомленні п. Слизюк виразно пише, що цитовані п. Г. рескрипти воєвідства та Генеральної Прокуратури, на основі яких п. Г. подає здогадну висоту фондів фондації, — є неправосильні та повстали серед особливших умовин комісарської господарки і що „застосування до фондації повної вальоризації неможливе для браку правних підстав та з огляду на скрутне положення Н. Д.". П. Г. зовсім не вияснює, на якій основі можна було зужити 90.000 зол. на видавання „Голосу Народа", хоч в цій справі міг би теж дещо цікавого сказати, зате зазначує, що українці в 1919 і 1920 році зужили коло 20.000 корон на літературні премії, хоч у першому випадку річ ішла про зужиття неістнуючого у видаткованій висоті капіталу, а в другому лише про призначені до розподілу відсотки фондації.

Більшу дегресію посвячує теж п. Г. фондації Митрополитів Сембратовичів при вул. Зибликевича ч. 30. Правною сторінкою тої справи не гадаю займатися, — зробили це, а може ще й зроблять люди більш компетентні від мене; з натиском ще раз зазначую, що коли б митрополит Шептицький не був рішився відкупити цю реальність, а не міг цього зробити хто інший — то про майно Н. Д., а може і про саму установу ми сьогодні говорили би, як про „плюсквамперфектум".

А тепер подумайте ВП. Редакторе, чи варта було відповідати п. Г. і зробіть з цим листом, що самі уважаєте за вказане. Я в майбутньому подібних приємностей зрікаюся, хіба що п. Г. справді напише щось ревеляційного, напр. вияснить: нащо пішли фонди, зужиті на реконструкцію салі, подасть новий успішний проект санації Н. Д., тощо.

Тимчасом на цьому кінчаю і залишаюсь з глибокою пошаною

інж. Юліян Мудрак.

—o—

На випадок війни.

ВАШИНҐТОН, ПАТ. На пресовій конференції, що відбулася в Білому Домі, президент Рузвельт заявив, що на його думку конґрес повинен ухвалити новий закон про невтральність перед кінцем теперішньої сесії. Ухвалення нового закону скріпить впливи Злучених Держав на користь мира. Причини, для яких президент бажає, щоб палата репрезентантів і сенат негайно полагодили цю справу — на його думку — ясні і зрозумілі. Якби війна вибухла після закінчення теперішньої сесії, важко було би перевести новий закон про невтральність та уникнути одночасно закидів, що Злучені Держави фаворизують одну чи другу сторону, яка входить у конфлікт.

—o—

Совіти заперечують.

МОСКВА, ПАТ. Аґенція Тасс повідомляє: Деякі німецькі часописи проголосили 20. ц. м. вістку, буцімто в переговорах із Англією та Францією совітський уряд настоював на ґарантії для своїх границь на Далекому Сході, що стоїть на перешкоді до заключення договору.

Тасс уповажнений ствердити, що ця вістка видумана і не має ніяких підстав.

—o—

ЖИДАМ ЗАБОРОНИЛИ ХОДИТИ ДО ПРАТЕРУ.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Ґавляйтер Біркель заборонив жидам ходити до Пратеру. Це був у Відні єдиний парк, до якого вступ жидам був дозволений.

Обсада лінії Зіґфріда.

Рух німецького війська в напрямі голяндської границі.

Львівська вечірня преса приносить вістку, що німецькі панцирні відділи, стаціоновані в Ельберфельд-Бармен раптом вирушили в напрямі голяндської границі. Від майже двох тижнів знаходяться в дорозі більші відділи змоторизованої піхоти, артилерія та протилетунські відділи. Залізничі шляхи в напрямі до голяндської границі в останніх днях прямо забиті, що дуже відбивається на пасажирськім і товаровім русі. До західньої частини Німеччини в останньому часі прийшло багато відділів поліції та С. А. зі східніх та південних частин Райху.

Ця сама преса подає за англійською „Нюз Хронікль", що перед кількома днями німці почали обсаду лінії Зіґфріда. В першій лінії розміщено 60.000 вояків вздовж цілої французької границі. Дальших 40.000 обсаджують другу лінію. Крім цього до границі прямують змоторизовані відділи повзи, артилерія та відділи піхоти зі скорострілами, які займають становища на місцях між фортами. Німеччина приспішує також будову укріплень на східньому кордоні. В останньому часі там подвоїли число інжинірів та робітників. Як відомо, німці перед кількома днями заповіли маневри на лінії Зіґфріда, щоб підготовити військо до обсади укріплень.

Французько-японські торговельні переговори.

ТОКІО, ПАТ. Торговельні переговори, що їх ведуть уже від кількох місяців із метою заключити новий французько-японський договір, добігають — кажуть — до кінця. Новий договір має бути корисний для французького експорту. Японський уряд має погодитися на закуп французьких товарів у кількости, що привернула б рівновагу у взаємних торговельних оборотах.

Японська акція в Південнім Китаю.

ЛЬОНДОН, ПАТ. З Гонкону повідомляють, що японська воєнна фльота почала широко закроєну акцію у південному Китаю, та що японці висадили в середу рано військо на суходіл близько порту Сватов. Японці затримують всі англійські кораблі перед портом Сватов і дораджують їм, щоб не входили до порту.

Недостача харчів в анґлійській концесії.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Райтер повідомляє з Тієнтсіну, що до англійської концесії приїхав тягаровий самохід, навантажений харчами. Цей самохід ескортував відділ першого баталіону піхоти з Дюргам. Мешканці концесії дістали таким чином городовину, якої брак від якогось часу давався доцільно відчувати. В концесії далі недостає молока й вугілля.

Японці без перешкод випускають анґлійців із Тієнтсіну.

ТІЄНТСІН, ПАТ. В середу рано коло сто жінок та дітей із англійської концесії покинуло Тієнтсін, подаючись до Чінґвантао і Пейпінґу та інших здоровших місцевостей. Японці не перешкоджували виїздові англійських громадянок та дітей і перепустили моторовий човен, який подався в напрямі гирла ріки Га, де на нього чекав англійський пароплав.

Дрібні вістки.

Німецький уряд відкликав свого ґенерального консуля з Ліверпулю.

В Каринтії впав до озера Мільштадж самохід із трьома пасажирами, які втопилися. Жертви катастрофи важко видобути, бо озеро в тому місці дуже глибоке.

Число італійців, що на постійне вертаються з заграниці до краю, дійде в 1939-ому році до 100 тисяч. Реемігрантів поселять в Альбанії, Лівії та на хліборобських осадах в Італії.

Два англійські пароплави виплили в середу з Шанґаю та подалися до Тієнтсіну. Вантаж пароплавів складається з пшениці, муки, городовини й овочів.

Румунський міністер закордонних справ Ґафенку відплив зі Стамбулу до Констанци на чердаку румунського пароплава.

Еспанський генерал Кеіпо де Ляно, що вистартував зі Штутґарту, прибув до Севіллі по кількаденнім побуті в Німеччині.

В Англії між Йорком і Нюкастль у летунській катастрофі згинуло у вівторок 3 особи: летун, радіооператор і пасажир.

У Карпатській Україні між місцевостями Поляна й Акльос скоїлася залізнича катастрофа. Внаслідок того, що дощі підмили шлях, поїзд виховзнув, машиніст і його помічник згинули, трьох подорожніх ранених.

Вписуйтеся масово в члени УКТОДІ й кличте інших, що досі байдуже ставилися до потреб Тва Допомоги Інвалідам!

Ліквідація уніятських станиць на Холмщині.

Варшава, 20 червня.

Як довідуюся, люблинський римо-католицький єпископ - ординарій **Фульман** звернувся до протоігуменату ЧСВВ Галицької Провінції, щоб з єдиних уніятських парохій на Холмщині **Городла й Грабівця** забрати дотеперішніх тамошніх настоятелів **о. Доротея Сироїда та о. Модеста Дацишина**, хоча для пастирської діяльности обох названих о. о. Василіян єпископ Фульман — як висловився — має лише слова признання.

Вільні становища парохів у згаданих місцевостях займуть: **О. Августин Жідова**, б. старшина польської армії, та **о. Филипович**, б. греко-катол. духовник у Люблині.

Парохом у Люблині буде **о. д-р Нехай** (біритуаліст), проф. римо-кат. духовної семинарії, відомий ревний проповідник польської мови у церковних проповідях.

Нема сумніву, що персональні зміни в обсаді греко-католицьких парохій на Холмщині, (як це зрештою видно з єпископської заяви) спричинила не лише духовна влада.

Оба перенесені о. о. Василіяни разом зі своїми попередниками вклали у свою важку місію дуже багато праці (збудували в Городлі церкву, вчили дітей, на свій кошт влаштовували св. Служби Божі в доокoличних селах) і здобули собі загальний пошанівок серед холмського православного населення.

Знаючи холмські відносини, без переборщення можемо сказати, що обсада уніяних парохій чужими народові духовниками швидко доведе **до ліквідації цілого унійного руху**. Православне населення, стрічаючи однакові тенденції у Православній та в Уніятській Церкві піде — що не важко передбачити — крутими шляхами релігійного лихоліття до сектантства.

КТВ

По широкому світі.

Декрет про жидівський маєток у Протектораті. Прага. ПАТ. Протектор Нойрат проголосив декрет із 21. ц. м. у справі унормування проблеми жидівського майна в Чехії і Моравії.

Президент Мосьціцький виголосить 29 ц. м. з нагоди „Свята моря" радіову промову, яку передаватимуть теж польські короткохвильні стації для закордону.

В околицях Больонії розбився з невідомих причин військовий літак, при чому залога згинула.

Премієр Чемберлен виїде в пятницю до Кардіфу, де в суботу пополудні виголосить промову.

Підчас катастрофальної пожежі в китайській дільниці Ню-Йорку згинуло 7 осіб. Побоюються, що під згарищами згинуло більше осіб.

Британський амбасадор у Португалії Сельбі приїхав сьогодні до Льондону. Після розмови з льордом Галіфаксом виїде він на кількаденний відпочинок. Здогадуються, що він привезе документи, що торкаються німецької та італійської пропаганди в Португалії. Крім того він везе письмо д-ра Салазара, який запевнює буцімто в листі, що союз Великої Британії та Портуґалії залишиться такий самий, як і досі.

Японські військові та дипльомати в Тієнтсіні відбули важну конференцію у справі японської політики у відношенні до британської концесії.

Мін. Гафенку вернувся сьогодні до Букарешту зі своєї подорожі до Анкари й Атен.

Вибір нового румунського патріярха відбудеться 30. ц. м. Вибір переведуть члени народнього церковного конґресу, в якого склад входять теж посли й сенатори православного віроісповідання. Найповажнішим кандидатом на патріярха є семигородський митрополит Балян і буковинський митрополит Висаріон.

Єгипетський міністр закордонних справ прибуде 25. ц. м. з урядовими відвідинами до Букарешту. Єгипетський міністр побуде в Румунії чотири дні, переведе розмови з премієром Калінеску й мін. Гафенку. Крім того єгипетського міністра прийме на окремій авдиєнції король Карло.

КАНЦЛЕР ГІТЛЕР ВИГОЛОСИТЬ НОВУ ПРОМОВУ.

БЕРЛІН, 21. 6. ПАТ. Канцлер Гітлер візьме участь у святочному спущенню на воду пятого важкого кружляка (10 тис. тон) типу „Сайндліц" у Бремені і виголосить при тій нагоді промову.

Англійський уряд радить над положенням у Тієнтсіні.

ЛЬОНДОН, 21. 6. ПАТ. Сьогодні рано зійшлася анґлійська рада міністрів. Темою нарад був вчорашній звіт розмови, що її перевів британський амбасадор у Токіо з японським міністром закордонних справ. Крім того мін. Галіфакс поінформував уряд про вислід своєї розмови з японським амбасадором у Льондоні Шіґеміцу. На засіданні обговорювано теж стан совітсько-анґлійських переговорів у Москві.

Засідання ради міністрів тривало 2 години. Пополудні премієр Чемберлен виголосив у палаті громад експозе, присвячене ситуації на Далекому Сході.

ЗАЯВА ПРЕМІЄРА ЧЕМБЕРЛЕНА ПРО СИТУАЦІЮ В ТІЄНТСІНІ.

ЛЬОНДОН, 21. 6. ПАТ. Премієр Чемберлен, якого запитали сьогодні в палаті громад про ситуацію в Тієнтсіні, заявив, що обмеження, які застосовано при барикадах, не змінилися. Чотирох британських громадян справді розібрано підчас ревізії, але телеграми від ген. кенсуля Великої Британії не повідомляють про ніякі нові інциденти. Японська преса проголосила, що 19. ц. м. пущено дротами, якими обведено концесію, електричний струм. Що до харчів першої потреби, то в анґлійській концесії находяться великі склади муки й рижу. Доства харчів відбувається нерівномірно і вона куди менша, як звичайно. Одначе не виглядає на те, щоб японці мали заборонити довіз харчевих засобів, але те, що їх точно оглядають, сильно припізнює доставу. Ситуація у водній комунікації помітно поправилася. Японська влада не затримувала останніми днями кораблів, що перепливали рікою. Ріжні інциденти, що повстали на тлі бльокади, були темою розмов між амбасадором Великої Британії і японським міністром закордонних справ, який прирік розглянути випадки поганої поведінки з англійськими громадянами, що про них його повідомлено. **Становище японського уряду в головних спірних справах ще неясне. Не відомо, чи ті справи будуть обговорювані в Токіо, чи в Тієнтсіні. В кожному разі анґлійський уряд сподіється вістки завтра. Вкінці премієр Чемберлен заявив, що більше, як половина британського гарнізону в Північному Китаю, стаціоновано тепер в Тієнтсіні.**

У відповідях на інші запити премієр заявив, що Японія не зясувала досі точно своїх претенсій до Великої Британії та що анґлійський амбасадор повідомив японський уряд про те, **що Велика Британія не годиться на бльокаду.**

ЯПОНЦІ ВІДКИДАЮТЬ ЗАМІТИ ПРО БРУТАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ ПОЛІЦІЇ.

ТОКІО. Представник міністерства закордонних справ заявив представникам преси, що вістки про брутальну поведінку японської поліції з британськими громадянами в Тієнтсіні є звичайним наклепом. Ревізію в жінок переводила жіноча поліція в окремій кімнаті.

ТОРГОВЦІ ЯРИНОЮ ПРОГОЛОСИЛИ БОЙКОТ БРИТІЙСЬКОЇ КОНЦЕСІЇ В ТІЄНТСІНІ.

ЛЬОНДОН, 21. 6. ПАТ. Торговці яриною рішили сьогодні перевести бойкот британської концесії. Загально тут здогадуються, що торговці ухвалили бойкот під натиском японців, які хочуть таким чином відібрати французькій і британській концесії довіз харчевих продуктів. Тому теж хочуть вони припинити доставу ярин, яка є одним із нечисленних харчевих продуктів, що його ще досі доставляли на терен концесії.

ЯПОНСЬКІ КОРАБЛІ ВВІЙШЛИ ДО СВАТОВ.

ТОКІО, 21. 6. Агенція Домеї повідомляє, що японська передня сторожа зайняла місцевість Анпов у віддалі 12 км. на північ від Сватов, яке японські війська обсадили в цілости вже в год. 14.50. Комунікат штабу маринарки з год. 19. подає, що пополудні до 3. год. очищено вже цілу пристань Сватов від мін і туди приплили вже японські кораблі.

РОЗМОВА ПОЛЬСЬКОГО АМБАСАДОРА З ЯПОНСЬКИМ МІНІСТРОМ.

ТОКІО, ПАТ. Польський амбасадор Ромер відбув сьогодні розмову з мін. Аріта. Розмова тривала пів години.

Ратифікація естонсько-німецького пакту неагресії.

ТАЛІН, 21. 6. Сьогодні відбулося перше засідання надзвичайної сесії естонського парляменту, що його скликано для ратифікації естонсько-німецького договору про ненапад. На тому засіданні естонський міністр закордонних справ виголосив промову. Парлямент ратифікував договір величезною більшістю голосів.

Міністр Сельтер заявив при тому, що договір з Німеччиною не має ніяких непорозумінь та що співпраця обох держав буде розвиватися на засаді довіря та респектування незалежної політики. Естонії нічого не грозить, ні від Німеччини, ні від Совітів. Естонія та Латвія працювали в тій справі у повному порозумінні. В підписаних договорах нема ніяких тайних точок, ані нічого неясного. Що до давніше заключеного договору про ненапад зі Совітами, то він тепер набрав нового значіння. Естонія респектує вповні прийняті зобовязання.

ЛАТВІЙСЬКИЙ УРЯД ТЕЖ РАТИФІКУВАВ ДОГОВІР З НІМЕЧЧИНОЮ.

РИГА, 21. 6. ПАТ. Латвійська рада міністрів під проводом президента Ульманіса ратифікувала сьогодні договір про ненапад між Німеччиною та Естонією, що його підписали 7. ц. м.

Спорт.

ЗА ПЕРШЕНСТВО ЮНІОРІВ

У фіналовій групі мистецтв юніорів [illegible] участь: Україна, Чорні і Погонь, добуто досі такі вислiди:

Україна — Погонь 2:2 і 1:1

Україна — Чорні 1:1

Чорні — Погонь 3:1

По цих змаганнях [illegible]

1. Чорні	2	3:1(?)	[illegible]
2. Україна	3	3:3	[illegible]
3. Погонь	3	2:4	[illegible]

До розіграння залишилися ще стрічі: Україна — Чорні і Чорні — Погонь, вислiди яких можуть [illegible] сім змінити табельку. Одначе Погонь, що [illegible] наловими змаганнями, була загально [illegible] ця, програвши змагання з Чорними, [illegible] зовсім вигляди здобути мистецтво. Найважнішими [illegible] будуть змагання Україна — Чорні, які відбудуться дня 25-го ц. м. на грищі Погоні в год. [illegible] яких то змагань переможець добуде першенство [illegible] римо, що наші наймолодші заграють [illegible] ий направду добре і жертвенно, [illegible] першенство Львова і вийдуть до табору [illegible] Горлиця.

Переговори у справі нової турецько-німецької торговельної умови.

СТАМБУЛ, 21. 6. ПАТ. У найближчих днях почнуться переговори між Туреччиною та Німеччиною у справі нової торговельної умови. Ті переговори набирають тепер окремого значіння з уваги на нову ситуацію, яка витворилася у звязку зі заключенням англійсько-турецької умови з дня 12. травня цр.

—o—

Сторінка без політики.

Коли стогне і співає пустиня?

Подорожники, які часто бували в пісковатих пустинях, знають, що там трапляється дуже часто дивне явище, а саме здається, що пустиня грає.

ЧОМУ ПУСТИНЯ ГРАЄ.

Чим виснити таке явище? Без сумніву спричинює його тертя міліярдів зерен піску. Такі зернята піску, нагріті за цілий день під впливом променів сонця, корчаться вночі під впливом холоду. Ріжнородність звуків походить із того, що зернятка піску мають ріжні форми та ріжні величини. Таким чином можна собі пояснити всі ті, здавалося би таємничі дзвони, зідхання зойки і плачі.

Всеж, навіть на европейця, обізнаного добре з життям на пустині та з її явищами, який вміє собі якслід пояснити спів пустині, таке явище робить просто несамовите враження.

ПУСТИНЯ ЗІДХАЄ.

Кожна пустиня має, наче свої звуки, чи мельодії. Англійський подорожник Бертрам Томас чув у Мексиканській пустині таємничі дзвони. Тубильці оповідали, що в тому місці, в якому чути таємничі дзвінки, стояв колись манастир що його повітряна труба засипала піском. Від тієї пори кожного вечора чути зпід землі вечірні дзвони. Такі леґенди кружляють теж і по інших пустинях.

В Чіле чув анґлійський інжинір, який працював при будові залізничої лінії через пустиню, звуки, що нагадували бреніння міліонів бджіл, що літали над піском. Тубильці, які працювали над тою будовою під проводом інжиніра, попали тоді в панічний страх і хрестилися, кажучи, що так співають душі тих, що погинули в пустині. Робітники не хотіли за ніяку ціну працювати далі в несамовитім місці. Анґлійський інжинір мусів припинити працю і подбати про европейських робітників, які не були такі забобонні, як їх краєві товариші.

Зовсім інакше грає пустиня Сагара. В західніх районах Сагари подорожники нераз чують вечорами зойки та зідхання, які лунають десь іздалеку. Араби запевнюють, що так стогнуть духи поляглих в пустині борців.

ГОРА „КРИКУН".

У північному Чіле є гора, яка має дивну прикмету, що з неї добуваються звуки, що нагадують людський голос. Тому теж тубильці назвали ту гору „Ель Брамадоре", значить „Крикун". Ті дивні голоси походять із того, що збіччя гори покриті верствою сипкого піску. Той пісок пересипається, коли хтось по ньому ходить. Поодинокі зернятка потирають себе взаїмно і дають звуки, що скріплені гомоном, нагадують людський голос. Також у Палестині, на горі Синаї чути іноді глухі звуки, яких походження подібне. Африка має кілька гір, що добувають зі себе звуки. Ті гори складаються зі скель, що вітріють і розпадаються. Частинки скелі, що відірвані вітром спадають по збіччях гори, викликують теж звуки, що їм гомін надає кількакратну силу. Мурини вважають такі гори святими. На їх думку на таких горах мешкають могутні духи.

ШТУЧНА ПУСТИНЯ.

Магараджа Кашміру чув про африканські співочі пустині. Він хотів зробити якнайвеличавішою свою коронацію та заімпонувати світу, тому рішив уладити у своїх теренах штучну співочу пустиню. А що він був одним із найбагатших індійських князів, не вязався видатками та вислав до Африки кільканацять кораблів по співочий пісок. Той пісок він велів відтак розсипати по полі і таким чином зробив милу, штучну пустиню. На жаль, експеримент не вдався. Співочий пісок був німий і не хотів співати на приказ магараджі. Тоді магараджа попав у лють та жахливо покарав своїх слуг, що працювали при творенню штучної пустині. Він не хотів зрозуміти, що феномен співочої пустині залежний від льокальних кліматичних умовин та не дасться за ніякі скарби світа пересадити, як рослина.

МУЗИЧНЕ ДЕРЕВО.

Іноді буває теж і таке, що деякі дерева видають зі себе мельодійні звуки. У пралісах Мексику стрінув американський ботанік Джон Адамс дерево, яке, як оповідав тамошній переказ, час до часу добувало зі себе звуки. І справді ботанікові вдалося почути тихі, мельодійні звуки, що добувалися знутра дерева. Зацікавлений таким незвичайним явищем, американський ботанік присвятив кілька днів на те, щоб прослідити причину такого явища. По обсервації американець прийшов до висновку, що дивні звуки спричинюють тисячі малих хробачків, які точили у нутрі дерево.

Очевидно, що такі пояснення зовсім не переконали тубильців, які й надалі вірять у надприродну силу святого дерева.

—o—

Експериментальна психольоґія досліджує обличчя.

Щораз частіше переконуємося, що деякі народні звичаї, що надаємо їм тавро забобону, мають практичне застосування та далуться науково виправдати. Напр. у давнину, щоб „розпізнати обличчя" казали людині, витріщивши очі дивитися на лискучі тіла, як: дзеркала, кришталі й дорогі камені. Очевидно, психольоґія критично поставилася до таких „практик". Інакше на те задивлявся учений д-р Бендерс, що зробив у Психольоґ. Інституті цікавий дослід. Він приказав 100 людям з великою увагою глядіти у шкляну кулю. Пята частина тих нормальних і зовсім здорових людей запримітила низку субєктивних образів, при чому одна особа побачила такі образи, як: різьби, акварелі й фотоґрафії. Учений потребував тільки пізнати як реаґують ці образи на обличча поодиноких людей, щоб опісля зачислити їх до відповідних психольоґічних типів. Такий давній забобон став у руках лікаря медично-психольоґічним помічним засобом.

Ю. К-ш.

Чому коти ловлять миші?

(Дещо про наше домашне звіря).

Те, що коти ловлять миші, здається цілком природне. Проте один анґлійський зоольоґ, що довго займався цими звірятками та написав про них грубу книгу, твердить, що миші не відповідають котам. Незвичайна чистота котів каже нам думати, що миші невідповідно дібрані до їх поживи. Коти знаменито лазять по деревах і їх природною добичею були птахи. Мишоловами стали вони щойно тоді, коли замешкали разом з людьми — таке твердить анґлійський зоольоґ. Вони думали, що мишки, які швидко бігають — це рід птахів і почали на них полювати. Доказом, що ці здогади не ведуть на манівці є те, що тигр — великий кіт — боїться мишей і не хватає їх.

Учений зоольоґ оповідає ще багато цікавого про котів. Зі здивуванням чуємо, що кіт — це одиноке звіря, що побіч людини і птахів зуміє співати — бо муркотіння кота вчений вияснює як примітивну форму пісні, при якій голосові струни працюють подібно, як у людини. Та цей дар є дуже обмежений, бо кіт може співати лиш в одному тоні.

Кіт є найстаршим домовим звірятком. Маємо докази, що ще перед 1800 р. пер. Хр. люди любили дуже ці звірятка, але імовірно ще багато скорше стали вони мешканцями людських осель.

Старинні египтяни любили дуже котів. Коли їм згинув кіт — вдягали жалобу та на знак жалю голили брови. Тіла котів бальсамували й урочисто вкладали до гробів. При розкопах знайдено тепер багато таких котячих мумій. Ще сьогодні є в Каїрі заведення, що опікується беззахисними котами. Цей котячий дім заложено ще перед 700 роками і сьогодні тішиться він великою популярністю.

Поети оспівували котів найбільше зі всіх звірят. Також великі люди були любителями котів. Оповідають, що Магомед, щоб не збудити кота, який спав у рукаві його плаща, відтяв рукав, забираючи плащ.

Про котів розказують, що вони мають незвичайну память. На чердаку одного пароплаву жила кітка і там привела на світ малі котята. Через припадок вона залишилася у пристані, коли корабель відплив. Вона гляділа за кожним кораблем, що причалював у пристань. Аж за два місяці побачила вона здалека свій корабель і зараз кинулася до води та доплившн до корабля пішла на чердак просто на місце, де вона залишила свої діти.

Ю. К-ш.

Часопис прошаків.

В Будапешті виходить від довшого часу ориґінальний часопис, який є офіціозом мадярських прошаків. Прошацький часопис друкують на літоґрафі і кольпортують його конспіративно. Начальним редактором того часопису є професійний прошак. В передовиці першого числа того часопису редактор мотивував потребу селекції серед прошаків і про бойкот усіх тих, які жебрають, а можуть працювати. В іншій знову статті подана статистика заробітків прошаків в Анґлії, Америці, Франції, Німеччині й Мадярщині.

Прошацький часопис має теж відділ оголошень. У тих оголошеннях пошукують за малими дітьми, яких можна було б винайміти, щоб викликувати милосердя серед прохожих.

—o—

Місто, що ним управляють жінки.

Місто Левфорд в Анґлії є мабуть найдивнішим та може й найориґінальнішим містом у світі. Ним управляють жінки. Хтось злобний міг би сказати, що тут нема нічого дивного, бо жінки скрізь усім кермують та в тому місті вони не кермують посередне, як ми звичайно до того привикли, значить не кермують тільки мужчинами, але таки справді вони володіють містом. Почавши від посадника та закінчивши на магістратському возному всі міські уряди займають жінки. Жіноче місто може почванитися ще одною прикметою, а саме воно не має зовсім поліції. Мужі жінок, що володіють містом є найприкладнішими громадянами та нема потреби стосувати супроти них якінебудь репресії. Виходить, що тамошні жінки справді вміють добре управляти своїм містом.

—o—

Впертий самовбивник.

Несамовитим рекордистом у впертости самовбивства був французький рільник Дюмонте, який помер свого часу у лічниці в Шароль. До тієї лічниці привезено його із простріленим черепом, кількома коленими ранами, попротинаними жилами на руці, крім того з обявами затроєння.

Вивилося, що Дюмонте хотів по смерти своеї коханої жінки виконати самогубство, тому він спершу всадив собі у голову набій дрібного шроту з ловецької рушниці, відтак проколов собі кілька разів живіт. А що після пострілу він не мав уже багато сил, щоб досягнути ножем до нутреностей, то він ще для певности попротинав собі жили на руках. Коли ж і те все не помагало, впертий самовбивник зажив ще кілька пастильок сублімату. Одначе небувало сильний орґанізм селянина переможно вийшов із тих усіх спроб самогубства і Дюмонте був би вийшов здоровий з лічниці, якби він не був заморив себе голодом на смерть.

—o—

НОВИНКИ

23
ЧЕРВЕНЬ

П Я Т Н И Ц Я

Ст. ст. 10. червня 1939.
Тимотея.
Лат. Зенона.
Сонце: схід — 3.15, захід — 19.57.
Місяць: схід — 11.22, захід — 23.?

Завтра: 24. червня. Субота.
Ст. ст. 11. червня 1939.
Вартоломея, Марти.
Лат. Івана Хрестителя.
Сонце: схід — 3.15, захід — 19.5.
Місяць: схід — 12.57, захід — 0.
Перша чверть у год. 3.35,

— **ІІІ-ий і IV-ий Річні Пописи** елевів Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові кляс фортепіяну, скрипки, віольончелі, сольоспіву, камерної, дириґентської і хорової кляси, відбудуться в пятницю 23. VI. (середні роки) і в суботу 24. VI. (вищі роки), оба рази в годині 18-ій (6. ввечір) у малій салі Муз. Т-ва. Вступ за програмкою. 1—2

— **Подаю до відома,** що від 19. ц. м. веду далі адвокатську канцелярію в Долині. — **Д-р Володимир Горбовий.**

— **Промоція** лікаря Степана Брика на доктора медицини відбулася у вівторок 20. червня ц. р. у львівському університеті.

— **Чому українських дітей не вчать гр.-кат. релігії?** У Бережанах є коедукаційна приватна купецька гімназія, до якої ходить ледви 9 греко-католиків. З цих девятьох лиш одна учениця домагалась, щоб її вчили гр.-кат. релігії і склала приватний іспит з релігії. Інші ученики (ці) ходять на польську релігію, між ними навіть донька б. УСС-а. Гр.-кат. парох у Бережанах нічого не зробив у цьому напрямі.

— **Звільняють учителів-українців.** Тернопільський шкільний інспектор Блонський повідомив учителя Дамяна Климуся у Скалаті та учителя Теофана Луцишина у Старім Скалаті, що з днем 1. вересня ц. р. звільняє їх з посади учителів. Причина цих звільнень невідома.

— **Балетмайстер Лібовицький іде до Швайцарії та Італії.** Володимир Лібовицький, балетмайстер і шефрежисер українського державного театру в Хусті, який по прилученні Карпатської України перебуває у Празі, підписав тепер умову на виїзд до Швайцарії, куди виїде з „празьким балетом". У Швайцарії виступатиме на міжнародньому фестивалі. До співпраці Лібовицький запросив відомих мистців: музика: Б. Левицький (народні пісні), інструментація: Трелін, костюми: Г. Мазепа, лібретто, режисерія і хореографія: Г. Лібовицький. У головних ролях: прімабалеріна Е. Нікольська (батько українець), Паточкова, Кладівова, Лібовицький, Карганек, Бергер і весь ансамбль празького балету. Крім того „празький балет" виїде до Італії до Мілана.

— **Збаламучені українці у французькому концентраційному таборі.** З переходом до Франції частини червоних військ з Еспанії, французька влада зорганізувала в місті Сен-Сипріен у департаменті Східні Піринеї концентраційний табор для цих військових частин. У цьому таборі інтерновано теж сотню ім. Шевченка, що складалась з українців з Франції та Арґентини і з білорусинів. Украніців є 52, білорусинів 38. У таборі — пише закордонна преса — перебувають такі українці з Франції: Сташко Іван, Кринько Олександер, Ткач Іван, Данильчик Нестор, Яцентюк Федір, Семенчук Маркіян, Гавриленко Антін, Гикавий Федір, Паньковець Дмитро, Грицай Микола, Литвин Степан, Самагала Микола, Чапас Михайло, Фільц Іван, Салемко Олександер, Удуд Дмитро, Дудка Микола, Явний Микола, Савчук Іван, Белаш Степан, Новицький Іван, Горончак Микола, Шумський Осип, Прийма Ярослав, Мартинюк Федір, Лихочвор Іван, Качор Микола, Сиридяк Олекса, Череп Петро, Зубрицький Іван, Явний Іван, Вавринов Іван, Касперик Василь, Малий Григорій, Хмарник Осип, Заставний Андрій, Вачко Михайло, Вондарчук Володислав, Леончук Кирило, Продиус Микола, Соснюк Микола, Кізій Петро і Дорош Василь; інші з Арґентини. Інтерновані — пишуть закордонні часописи — нарікають на відсутність українських часописів і книжок. Сильно теж бідують, бо не мають грошевих засобів.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішньому тягненні Клясової Льотерії впали м. і. такі більші виграші: 30.000 зол. на ч 72999; 10.000 зол. на ч. 1537 70501; 5.000 зол. на ч. 55750 118740 144052; 2.000 зол. на ч. 15771 26607 46354 101136; 1.000 зол. на ч. 13502 29411 45927 119785.

— **Відібрали дебіт.** У „Моніторі Польськім" з 17. ц. м. появилося рішення міністерства внутрішніх справ з 6. ц. м., яке відібрало дебіт у Польщі часописові „За Україну", що виходить в Білгороді. Крім того міністерство відібрало дебіт німецькому часописові „Ост-Дойче Морґенпост", що виходить у Битомі; рішенням з 9. ц. м. відібрало дебіт таким німецьким ґазетам: „Дер Анґріф", „Берлінер Льокаль-Анцайґер", „Берлінер Ілюстрірте Нахтавсґабе", „Европа Більдматтерн Дінст", „Вельтвахт дер Дойчен", які виходять у Берліні та „Данціґер Ноесте Нахріхтен", „Данціґер Зонтаґсцайтунґ", „Кеніґсберґер Альґемайне Цайтунґ", „Штутґартер НС Курієр" і „Пройсіше Цайтунґ".

— **Вже почалися жнива.** Минулої суботи 17 ц. м. почалися жнива в городенському повіті, де селяни жнуть уже ячмінь.

— **Збудували два нові „доми людові".** Минулої неділі 18. ц. м. кс. Турек в асисті оо. Францішканів посвятив „дом людови" в польській кольонії „Поддембово" в Гаях к. Львова. Згаданий „дом людови" збудували польські товариства та орґанізації при підтримці секретаріяту порозуміння ПСО. і комітету „дару народовеґо" ТШЛ. зі Львова. З ініціятивою будови „дому людового" в Гаях виступив Пов. Виділ ТШЛ. у Львові восени 1938. р. по вбивстві поліціянта та поштової урядниці Просьнякової. По богослуженні у Глуховичах і зложенні вінків на могилі Просьнякової вирушив похід до згаданої оселі польських кольоністів у Гаях, де відбулось посвячення дому. У посвяченні взяли участь представники влади зі старостою Замечніком, полк. Кайзером, дир. Бачинським та радн. Пакошом на чолі. Представники влади виголосили відповідні промови. Польське громадянство — кінчить свою вістку ПАТ — повинно звернути увагу на цю частину львівського повіту: на Гаї, Чижиків, Глуховичі, Миклашів, Опарів, де вже прокинувся польський дух; треба лиш його підтримувати, підбадьорювати та закріплювати. — В селі Біщу, пов. Бережани організація працівників ПКО. збудувала зразковий „дом людови", що його передадуть до вжитку польських організацій восени ц. р.

— **Градова катастрофа на Волині.** Цьогорічне гаряче літо спричинило на Волині катастрофу градових опадів майже у всіх повітах. Загальне Заведення Обезпечень переводить тепер ліквідацію градових шкід в 6.000 сільських господарств. Та в останніх кількох днях над Волинню пройшла нова хвиля градових опадів, що спричинила знищення дальших 4.000 господарств. У деяких селах град упав уже другий раз.

— **Невдатний влом злодіїв до церкви і на приходство.** В ночі з пятниці на суботу 17. ц. м. невідомі злодії вломилися до церкви у Крупці, пов. Любачів. Злодії влізли до церкви вікном понад бічними дверми і почали нищити. Отже передовсім розбили кивот, з якого вийняли пушку з Найсвятішими Тайнами, відкрили її і залишили на престолі. По церкві порозкидали ріжні річи шукаючи мабуть за грішми. До захристії, де був схований церковний сосуд, злодії не мали мабуть часу дістатись, бо одночасно інші злодії намагалися теж доконати влому і на приходство, де їх відстрашили стрілами. На відгомін стрілів повтікали теж злодії з церкви, не маючи часу нічого звідтіля забрати. Поліція поробила собі відтиски пальців зі шиб.

— **Персональні зміни у староствах.** Від 1. липня ц. р. будуть такі персональні зміни у староствах на терені львівського і тернопільського воєвідства: теребовельський староста Л. Шрайбер обійме становище старости в Турці н. Стр., звідкіля дотеперішній староста Вагнер перейде до воєвідського уряду у Львові. На становище старости в Тернополі прийде сяніцький староста В. Буцьор, а на його місце прийде староста Шахерський з Берестя н. Б. Бобрецький староста Ф. Кіршнер обійме становище старости в Коросні, а коросняньський староста Р. Франковський обійме становище старости в Бібрці. Заступником старости у Тернополі призначений Вл. Зеневич зі Зборова, де на його місце прийде борщівський віцестароста З. Вундерліх. Заступником старости у Підгайцях призначений дотеперішній референт у цьому старостві А. Барановський, заступником старости в Радехові К. Марек, референт з чортківського староства. Заступником старости у Борщеві призначений З. Ґалачинський, дотеперішній секретар Повітового Виділу в Борщеві. Підгаецький віцестароста А. Калінський перенесений до Надвірної, радехівський віцестароста Т. Гомулкевич до Снятина. Секретар борщівського староства М. Гутман перенесений до Зборова, секретар золочівського староства Ч. Шміґель до Чорткова.

— **Далі нападають на жидів.** У вівторок 20 ц. м. вечором напало трьох напасників та молоденька жінка на 34-літнього Германа Тухнера, який сидів на Гетьманських Валах, і почали його бити по голові шкіряною течкою, а жінка дряпала його по лиці. На крик нападеного надбіг поліціянт і зловив при допомозі прохожих одного з напасників та жінку щойно в пасажі Гавсмана; двом напасникам удалось утекти на вул. 3-го Мая. Виявилось, що притриманий напасник називається Микола Купльовський та є студентом IV. р. львівської політехніки, замешкалий при вул. Мовчинського 27. Його товаришкою була 17-літня учениця Данута Белецька, замешкала при вул. Новий Світ ч. 18. Проти обох напасників відбудеться розправа за напад і за спротив владі вже 30. ц. м.

— **Вбивство „короля" апашів у Львові.** Між „королем" з площі Сольських 34-літнім Мойсеєм Доном (вул. Сенявська ч. 8) і трьома братами Сеґалями доходило постійно до бійки та авантур. У середу 21. ц. м. по год. 11-ій перед полуднем зайшов до ресторану Табаки на розі вул. Арцішевського та вул. Ветранів М. Дон, де сиділи вже при столі три брати Сеґалі: 30-кількалітній Герман, 20-кількалітній Бернард і 18-літній Хаскель та спивали пиво. Дон запримітивши Сеґалів у ресторані почав стріляти до них з револьвера. Між присутніми повстав переполох і зо всіх чим швидше повтікали разом з власником ресторану. Зате всі три брати Сеґалі кинулися на Дона з ножами і бомбами пива та важко зранили його. Заалярмована поліція витягнула з-під тіл трьох ранених братів Сеґалів важко раненого Дона, який негайно помер. Тому до шпиталю відвезла каретка ратункового поготівля лише трьох братів Сеґалів, з яких двох ранених у ноги, один у руку. Бернард Сеґаль має ще зломану ногу. До шпиталю пішов представник слідчого виділу. Слідство виявить причину цієї бійки.

— **Львівська хроніка.** Осипа Сухінська повідомила поліцію, що з її помешкання при вул. Королеви Ядвиги ч. 13 вийшов ще 19 ц. м. її 17-літній син Богдан і дотепер ще не вернувся. — Невідомі злодії вкрали з бюра фірми „Польскі Експорт Нафтови" при вул. Коперника ч. 15 залізну касетку з 50 зол. та машину до множення вартости 490 зол. Д... кілька дрібних предметів. — З помешкання ... Герцберґа при вул. Казимирівській ч. 12 невідомі вломники, пробивши діру в мурі, забрали касетку з 3.000 зол. — Поліція арештувала Г. Дзюбу та Р. Рочка під закидом крадежі на шкоду Марії Ямної на Погулянці та інж. М. Боровського при вул. Варненчика 14. — Городське староство у Львові засудило по 3 місяці арешту три повії: Марію Анто...

шевську, Маню Бухман та Анну Стаднюк, які заснували „секту повій". До цієї „секти" втягали молоді недосвідчені дівчата щойно тоді, вжщо нова кандидатка перетяла собі жили на руці у трьох місцях і таким способом „загартувалась". Метою цієї „секти" — як зізнали засуджені — було зводити на манівці молодих дівчат і хлопців.

— **Краєва хроніка.** 43-літній Ф. Палійчук у Космачі, пов. Коломия зранив важко сокирою ...ру Петрованчука в голову підчас сварки за межу. Ранений помер у шпиталі в Коломиї. — В Обертині знайшли тіло старшої жидівки, яку вбив грім. — Два грабіжники напали на коол. „Самопоміч" у Вороблячині, пов. Рава Руська, стероризували крамаря і забрали 15 зол., годинник вартости 40 зол. та тютюневі вироби .— У млині Кеслера в Белзці трансмісійний пас схопив механіка і вбив його.

— **Вбивство студента в двобою.** На лісній поляні за Вильном 24-літній магістер прав Ришард Здзярський застрілив у двобою студента Дмитра Твердохлібова, члена корпорації. Тіло вбитого перевезли до Вильна. Здзярський зголосився до поліції, яка його притримала.

— **Масакра митних урядовців.** 60 пачкарів алькогольних напоїв у Мексику уладили засідку на 3-ох митних урядовців і 10-ох вояків і всіх вистріляли зі скорострілу. Тіла вбитих знайшли пастухи недалеко села Ґваделюпа Вікторія.

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ Ч. 8.
ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

В останньому дні місяця червня, присвяченого Найсв. Христовому Серцю, відбудуться у всіх наших парохіях, за ласкавою апробатою Впреосв. Митрополичого Ординаріяту, окремі ювілейні торжества. Почитання Христового Серця особливо звязане з життям родин, і тому ці святкування будуть присвячені українській християнській родині. В пятницю, 30. червня відбудеться у відповідній вечірній годині ювілейний молебен і буде виголошена спеціяльна проповідь про християнську родину, якої зразковий текст дістануть усі ОО. Пароxи в черговому числі Бюлетину Ділового Комітету СХУ, що вийде і буде розісланий цими днями. Просимо в неділю, 25. червня заздалегідь повідомити вірних по церквах про це чергове ювілейне святкування.

Львів, дня 21. червня 1939.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ:
о. Ю. Дзерович, в. р. заст. голови. **Роман Даниилевич, в. р.** секретар.

З концертової салі.

„ЄВГЕН ОНЄГІН" і „АЇДА".

В першій рецензії писав я загально про успіх висталених Вищим Муз. Інститутом фрагментів з опер Чайковського і Вердія. Повторення цієї імпрези ще збільшило той успіх, бо загальне виконання місцями вийшло поза межі учнівської продукції. Вже вміщення Аїди по Онєгіні без сумніву вплинуло з огляду на ефектовність на збільшення загального успіху другої вистави; але й не менше заважило тут само відтворення поодиноких партій, яких виконавці по попереднім першім виступі почувалися на сцені свобідніше.

Деякі недотягнення, про які мусимо згадати, вповні обосновані обставиною, що з одного боку це були учні (деякі початківці), а з другого боку тим, що обі вистави йшли серед дуже примітивної технічної обстановки. (Теж саме буде відноситися і до підчеркнення додатніх сторінок вистави і партій, які (підчеркнення) в жаднім випадку не означають осягнення досконалости і тимбільше не виключають можливости ще кращого поглиблення цих додатніх сторінок).

В третій дії „Аїди" виступили учні проф. О. Бандрівської, голосово підготовані до своїх партій дуже дбайливо. Стефанія **Кращило** (Аїда) — це поважна кандидатка до драматичних партій, особливо зі своїм сильним, чистим і гарним голосом, яким володіє вже тепер майже зовсім свобідно. Виповнення долини і ще краще вишколення гори поширить і так вже велику голосову скалю. С. Кращило має добру інтонацію і виразну дикцію, дотого-ж поважні сценічні можливости. Характеризація в другому виступі значно краща. Олексій **Ройко** (Радамес) диспонує знаменитим, сильним голосовим матеріялом і має перед собою справді великі вигляди, як дальше пильно й розумно посвячуватиметься науці співу і загально музичній освіті. Мирослав **Антонович** (Амонатро) створив тип, що серед усіх інших креацій вибився під кожним оглядом на перший плян. Великий, з незвичайно гарною краскою баритон із сценічним темпераментом і інтелігентним схопленням цілости — дали у висліді виконання, що заслуговує на найбільше признання. Анна **Романовська** (Амнеріс) і Петро **Бубеля** (Рамфіс) у своїй короткій появі достроїлися відповідно до цілости.

Фрагменти з „Онєгіна" виконали учні проф. **Л. Улуханової.** В цілій трудній опері на перше місце вибилася Оксана **Николишин** (Тетяна) обдарована чудовим і з природи добре поставленим, великим сопраном (над видосконаленням горішних тонів ще треба попрацювати). Звертало увагу докладне опанування партії, та вслід за тим відсутність вічного, не дуже то дискретного підглядання рухів дириґента, що в інших виконавців досить разило. Загалом п. Николишин можна було слухати зовсім свобідно і без жадного страху. Це свідчить про вроджений сценічний хист і певність співачки. Рена **Яросевич** (Тетяна в першій виставі) виріжнилася передовсім доброю грою та інтеліґентною інтерпретацією своєї партії. Софія **Гаврищук** (Ольга) зуміла оба рази вжитися в свою ролю і відтворити її весело, та щиро, використовуючи вповні свій гарний, матовий голос. Олена **Дзуль** (Ларіна) і Мирослава **Ладика** (няня) співали свої партії добре і досить свобідно У Льва **Рейнаровича** (Онєгін) не зауважили ми якогось помітнішого поступу в розвитку його гарного голосового матеріялу, а шкода, бо це був один з найбільш надійних молодих співаків. Та все-ж свою партію відспівав зовсім поправно, а місцями навіть ефектовно. Сценічно був Рейнарович трохи тяжкий, але це не дивниця, бо партія Онєґіна вимагає рутинованого і рафінованого актора. Мирослав **Старицький** (Ленський) в другій виставі був без порівняння краще диспонований і виконав партію Ленського, особливо гарну арію в другій дії дуже добре, не залишаючи також багато до бажання під сценічним оглядом. Могутній бас Михайла **Попіля** (Зарицький) не міг виявитися в цілій своїй повноті у фрагментаричній, малій ролі, та всеж відчувалося, що в цьому матеріялі лежить зародок великого голосу. В першій виставі партію Онєґіна в другій дії відспівав зовсім добре Володимир **Коваль.** В першій дії Онєґіна ми бачили танок сільських дівчат під проводом Олени Заклинської, якій ніколи не бракне відповідної інвенції.

Цілість, незвичайно дбайливо підготовану, вів проф. М. Колесса з великою відповідальністю, зручно використовуючи в хосен музичної сторінки обох опер усі заходи, якими тільки диспонувала учнівська орхестра (при фортепіяні М. Глинянська і д-р Б. Кудрик) і учнівський ансамбль на сцені. Мішаний хор Муз. інституту, соліст Вол. Листопад і жіночий хор „Студіо-Хору", співали чисто і певно. Багато праці вклав у режисерію дир. О. **Улуханів,** стараючися надати обом операм відповідний стиль та акцію, що йому й удалося — очевидно не в такій мірі, як це буває на великих сценах і з рутинованими артистами. Відповідні декорації проф. З. Балька чимало причинилися до доброго загального ефекту. Оба рази саля була виповнена дуже вдоволеною і навіть захопленою публикою.

Роман Савицький.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед трибуналом окружного суду в Бережанах відбулася у днях 14, 17. і 20. червня ц. р. розправа проти 12-ох молодих українців з Підгаєччини. На лаві підсудних засіли: **1) Михайло Диґан, 2) Теодозій Чорний, 3) Іван Гальма, 4) Володимир Лагошняк, 5) Степан Ганчар, 6) Михайло Мороз, 7) Іван Штогрин, 8) Михайло Ганчар, 9) Іларій Цяпа, 10) Гринько Комаринський, 11) Теодозій Гук** — усі з Мозолівки, пов. Підгайці та **12) Степан Іжак** з Нової Греблі, пов. Підгайці, за злочин державної зради зі ст. 97, § 1. к. к.

Акт обвинувачення каже, що вже в 1937 р. органи безпеки мали конфіденційні вістки про існування в Мозолівці Організації Українських Націоналістів і що душею цієї організації був Михайло Мороз та Степан Ганчар. Ролю звязкового виконував підс. Диґан; заступником Мороза був Іван Гальма. Всі підсудні були зорганізовані трійками. Вкінці поліція довідалася теж на основі конфіденційних інформацій, немовби то підс. Диґан мав літературу ОУН. Підчас ревізії найдено в нього 6 бльочків з написом „Б. Ф." з відбиткою на кожнім тризуба; далі найдено 5 крісових набоїв, пляшчину стрільного пороху і брошуру п. наг. „Ґранатний вишкіл". Притриманий підс. Диґан признався підчас допиту до приналежности до ОУН і зізнав з ким контактувався та говорив про організаційні справи. Тому поліція перевела арештування дальших підсудних.

На розправі всі підсудні заперечили вину, до ОУН не належали. Деякі з них вияснювали, що підчас поліційних допитів зізнали інакше лише тому, що зізнавали під пресією.

По розправі трибунал засудив: **1) Михайла Диґана на 3 роки вязниці; 2) Степана Іжака і 3) Теодозія Гука по 4 роки вязниці; 4) Степана Ганчара і 5) Михайла Мороза по 5 років вязниці; 6) Івана Гальму, 7) Івана Штогрина та 8) Михайла Ганчара по 2 роки вязниці; 9) Володимира Лагошняка на 1 рік і 6 місяців вязниці; 10) Т. Чорного та 11) Гринька Комаринського по 1 році вязниці** з тим, що всім відобрали громадянські права на 5 років і по відсидженні кари піддано всіх на 3 роки під поліційний нагляд. Засудженим зачислено слідчий арешт. Трибуналові проводив суддя **Л. Польний,** як вотанти засідали судді: **О. Свистун і Гавалевич.** Обвинувачував прок. **Вежбіцький.** Боронили адвокати: **д-р Володимир Бемко, д-р Франц Коковський, м-р Володимир Логуш та м-р Михайло Степаник** з Бережан.

Всі підсудні зголосили апеляцію.

ЗА НАТИСК НА ДІТЕЙ, ЩОБ ГОВОРИЛИ ПО УКРАЇНСЬКИ.

Перед окружним судом у Тернополі на виїздній сесії у Грималові відбулася дня 23. березня ц. р. розправа проти **о. Ігора Петра Сендецького,** гр.-кат. пароха в Турівці, пов. Скалат, за провину зі ст. 286 § 1. к. к.

Акт обвинувачення каже, що о. Сендецький в 1938. р. у Турівці як учитель релігії в народній школі грозив ученицям обниженням шкільних нот з релігії, змушуючи їх ось-так говорити виключно по українськи. Надто при вписуванні шкільних нот з релігії дав учениці Евгенії Жорняк з релігії достаточно лише за те, що вона говорила на перерві по польськи.

Підсудний боронився тим, що як духовний пастир був обовязаний звертати шкільним дітям увагу, щоб шанували свою рідну мову і підчас перерв не боялися говорити по українськи. Заперечив, будьтоби обнизив учениці Евгенії Жорняк ноту з релігії за те, що вона говорила на перерві по польськи.

По розправі суд засудив **о. Сендецького** за провину зі ст. 286 § 1. к. к. **на 1 рік вязниці** з припиненням виконання кари на 5 років. Засудженого боронив адв. д-р Михайло Мельник зі Скалату.

Засуджений зголосив апеляцію.

На апеляційній розправі у Львові дня 14. червня ц. р. апеляційний суд обнизив **о. Сендецькому** кару з 1 року на 6 місяців з припиненням виконання кари на 3 роки. Суд станув на становищі, що о. Сендецький грозив шкільним дітям обнижуванням шкільних нот з релігії. Одночасно суд увільнив його від заміту обвинувачення, будьтоби дав Евгенії Жорняк з релігії достаточну ноту лише за те, що вона говорила підчас перерви по польськи.

Перед апеляційним судом боронив адв. д-р **К. Паньківський** зі Львова.

Для нашого культурного розвитку потрібні не тільки крамниці з маслом і біллям, але теж книгарні, які видавалиб літературні твори.

ТЕАТРИ.

Великий Театр.

Четвер, 22. 6. год. 20 Виступ Балету Парвелля.

Пятниця 23. 6. год. 20 Виступ Балету Парвелля.

Субота 24. 6. год. 20 Виступ Балету Парвелля.

Неділя 25. 6. год. 16. „Божевілля“.

Неділя 25. 6. год. 20 „Субретка“.

Театр Рівнородностей.

Четвер 22. 6. год. 19.30 Відчит д-ра В. Біхальса.

Від пятниці 23. 6. до неділі 25. 6. вистав нема.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЧОРТКІВ:

22. 6. Муза на офсайді.

23. 6. Кирка з Льолео.

З Чорткова іде театр до Борщева, Заліщик і Городенки.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕГІНСЬКО:

22. 6. Дай серцю волю.

23. 6. Сорочинський ярмарок.

24. 6. Мати наймичка.

25. 6. За молдавський престіл.

26. 6. Вельможна пані Кочубеїха.

НАДВІРНА:

27. 6. Дай серцю волю.

28. 6. Сорочинський ярмарок.

29. 6. Невольник.

Український Хор Дм. Котка.

21. і 22. 6. Жабє.

23. 6. Ворохта.

Українська Капеля кобзарів-бандуристів Степана Орача.

22. 6. Гринів.

23. 6. Старе Село.

24. 6. Будьків.

25. 6. Бібрка.

26. 6. Ляхи.

27. 6. Баківці.

КІНА.

АМПІР: „В кайданах любови“.

АПОЛЬЬО: „Тарцан“ і „Зелена ...ка“.

АТЛЯНТИК: „Вязень ч. 4328“.

БАЯКА: „Княжатко“.

БАЛТИК: „Кінець пані Шеней“ і „Милий джентельмен“.

ВАНДА: „Сліпий завулок“ і „Кохана дівчина“.

ГРАЖИНА: „Навернений грішник“, „З піснею крізь життя“.

ЕВРОПА: „Дні щастя“.

КАСІНО: „Поклонники панни Нансі“.

КОПЕРНИК: „Серця вуличників“.

МАРУСЕНЬКА: „Знахар“ і „Проф. Вовтур“.

МЕТРО: „Капітан Тейльор“ і „Гра життя“.

МУЗА: „Всюди жінка“ і „Бльонд небезпека“.

МІРАЖ: „Банковий дім Ротшільд і Син“.

ПАКС: „Збунтована“ в додатку.

ПАЛЯС: „Остання осторога“.

РАЙ: „Його велика любов“.

РІЯЛЬТО: „Галька“.

РОКСІ: „Підозріння“ і колір. додатки.

СВІТ: „Спокуса“ з Марл. Дітріх, „Королева джунглів“.

СВЯТОВІД: „По великій війні“, „Перстінь і серце“.

СТИЛЕВЕ: „Невидна суперниця“ й ревія.

ТОН: „Дівча з далекої півночі“ і „Восьма жінка Синьобородого“.

УТІХА: „Експрес на шляху індіян“ і ревія.

ХИМЕРА: „Мф Дуд шаліє“

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська ч. 5)
„Альпейський рай“

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

ЧЕТВЕР, 22. ЧЕРВНЯ 1939.

7.00 Ран. денник, 7.15 Музика з пл., 8.20 Спорт. гутірка, 11.30 Авдиція для новобранців, 12.03 Полуд. авдиція, 13.00 Попул. музика з пл., 13.40 Концерт бажань, 14.35 Господ. вісти й львів. біржа, 14.45 Авдиція для молоді про військо, 15.05 Популярна музика орх., 15.45 Господ. вістки, 16.00 Попол. денник, 16.10 Акт. гутірка, 16.20 Віол. речіт., 16.45 Відчит, 17.00 Вістки з міста й пров., завтр. програма, 17.10 Концерт солістів, 17.45 Відчит про пришцию, 18.00 Кларн. твори, 18.30 Форт. твори, 19.00 Літер.-дікар. нарис, 19.20 Фільм. перегляд, 19.30 Симфон. музика XX ст., 20.15 Резерва, 20.25 Фрагмент з селян. читанки, 20.35 Льок. спорт. вістки, 20.40 Інформ. авдиція, 21.00 Муз. гутірка, 21.30 „Весела година“ опера, 22.30 Франц. симф. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ПЯТНИЦЯ, 23. ЧЕРВНЯ 1939.

7.00 Ран. денник, 7.15 Музика з пл., 7.35 Військ. орх., 8.15 **Діяльог про оборону перед газами, 11.30 Авд. для новобранців,** 12.03 Полуд. авд., 13.00 Попул. муз. з пл., 13.25 Авдиція для господинь, 14.10 Авдиція для молоді, 14.35 Господ. вістки, 14.45 Каюком по наших ріках і озерах, 15.00 Попул. музика з Вильна, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Попол. денник, 16.10 Акт. гутірка, 16.20 Пісні, 16.45 **Розмова з хорими, 17.00 Вістки з міста й пров., завтр. прогр., 17.10 Найкращі сонати, 18.00 Давня музика, 18.25 Концерт** познан. катедр. хору, 19.00 Літер. нарис, 19.20 Хвилина бюра праці, 19.30 Орх. з солістами, **20.25 Хлібор. гутірка в україн. мові інж. М. Доберчака про годівлю кріликів,** 20.35 Льок. спорт. вістки, 20.40 Інформ. авдиція, 21.00 Словно-муз. авдиція, 22.00 Оригін. театр уяви: Образ, 22.37 Симф. псальмів, орх. з хором, 23.00 Ост. вістки, 23.0 Закінчення авдиції.

СУБОТА, 24. ЧЕРВНЯ 1939.

7.00 Ран. денник, 7.15 Музика з пл., 8.15 З мікроф. через Польщу, 12.03 Пол. авдиція, 13,00 Плити, 13.25 Обід. муз., орх. 13.00 Гутірка про Естонію, 14.20 Життя хлібороб. організацій, 14.35 Господ. вістки, 14.45 Театр уяви для молоді, 15.15 Попул. музика, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Попол. денник, 16.10 Акт. гутірка, 16.20 Орган. Твори Баха, 16.50 Гутірка, 17.00 Вістки з міста й провінції, 17.20 Розр. музика, 17.20 Трансмісія з життя, 17.50 Актуалії, 18.00 Попул. концерт, 18.50 „Карнавал“ Двожака, 19.00 Повість „Характери“, 19.30 Авдиція для закорд. поляків, 20.00 Суїта шлеських нар. пісень, 20.25 Розмова із слухачами, 20.35 Спорт, 20.40 Інформ. авдиція, 21.00 „Папоротин квіт“ оперетка, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінч. авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

ЧЕТВЕР, 22. ЧЕРВНЯ 1939.

ВІДЕНЬ **19.50 Українські комунікати,** 17.10 Попул. музика, 19.00 Пісні, 20.15 21.00 Вес. музика БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, 19.00 Пісні, 19.15 Веч. музика, БУДАПЕШТ 17.10 18.00 Опер. концерт, 18.50 19.00 Джез. музика, 19.35 20.00 Мадяр. нар. музика, 20.55 Соната Дебусія, 21.00 22.00 Циган. музика, 23.00 Танк. музика, БРАТИСЛАВА 17.25 Сонати, 19.30 20.00 Джез. музика, 21.10 Орх., ДОЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Попол. музика, 18.15 Сучасна форт. музика, 20.15 Розр. музика, 21.15 Камер. концерт, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 22.10 Розр. музика, 23.00 Танк. музика, ПРАГА 17.30 Концерт хору чеських учителів, 18.30 Розр. музика, 21.30 22.10 Орхестра, 23.00 Чеська музика, РАДІО ПАРІ 19.10 Орх., 20.30 Форт. речітель, 21.00 22.00 Концерт з церкви, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 23.00 „Гльорія“ оп.

ПЯТНИЦЯ, 23. ЧЕРВНЯ 1939.

ВІДЕНЬ **19.50 Українські комунікати,** 18.40 Пісні й муз. селян, 20.15 Орх., 24.00 Нічний концерт, БЕРЛІН 18.00 19.00 Розр. концерт, 20.15 Альп. мельодії, БУДАПЕШТ 17.40 Орх., 19.25 Хор, 20.30 21.00 Оперет. музика, 22.00 Орх., 23.00 Циганська музика, БРАТИСЛАВА 19.40 20.00 Словацька муз., 22.15 Вечір муз., ДОЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Камер. конц., 19.15 Вес. музика, 22.30 Нічний конц., МІЛЯНО 21.00 Розр. музика, 21.55 22.00 Симфон. концерт, 23.15 Танк. музика, ПРАГА 17.30 Форт. квінтет, 19.000 20.00 21.00 „Зачарований флєт“ оп. Моцарта, 23.00 Концерт чеськ. музики, РАДІО ПАРІ 19.05 Співоч. речіт., 23.00 Нічний концерт, РИМ 21.00 21.30 Солісти, 22.00 22.15 Танкова музика.

СУБОТА, 24. ЧЕРВНЯ 1939.

ВІДЕНЬ **19.50 Українські комунікати,** 22.30 23.00 Розр. концерт, БЕРЛІН 24.00 Танк. музика, БУДАПЕШТ 17.10 Джез. музика, 18.00 Циг. музика, 22.00 Спів. речіталь, 22.25 23,00 Танк. музика, БРАТИСЛАВА 19.30 Словацька нар. музика, 20.30 21.00 Орхестра, 22.15 Танк. музика, ДОЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Попол. музика, 18.00 Орх. й солісти, 20.15 21.00 Вес. музика, 22,20 Концерт муз., МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Трубадур“ оп. Верді, 24,00 Танк. музика, ПРАГА 18,30 Орхестра, 20.00 Оперет. мельодії, 21.20 Твори Штравса, 22.10 23,00 Джез. музика, РАДІО ПАРІ 19.30 Соната Моцарта, 22.05 Пісні, 23.00 24.00 Танк. музика, РИМ 21.30 22.00 Симф, концерт, 23.15 24.00 Танк. музика.

Біржа

Львів, 21. червня 1939

ГРОШІ

Бельги бельг. 90·82—90·82. Доляри америк. 5.33·00—5.33·00, Доляри канад.—5.31·50—5.31·50. Фльор. год. 283·36—283·36 **Франки франц. 14·15—14·15, Франки шв. 120·30—120·30, Фунти англ. 24·98—24·98** Гульд. гдан. 100·25—100·25 Кор. данськ. 111·58—111·58, Корони норв. 125·52—125·52 Корони шведські 128·72—128·72, Ліри іт. 18·60—18·60, марки финляндські 11·02—11·02, марки нім. срібні 85·00.

Акції.

Банк Польський 105·00, Цукор 35·50—35·00, Вугіль 32·00—32·00, Лільпоп 80·00—85·00. Моджеїв 17·00—16·75, Островєцьк 73·50—75·00, Стараховичі 54·25—54·00, Жирардів 50·00—60·00, Габербуш 59·00

Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів внутрішня 60·00. 3 інвестиційна 1 ем. 75·00, серія 79·00—79·00. 2 ем. 76·00 серія 80·50—80·50, 5 конверсійна 65·00 5 колійова 61·00—59·00, 4 прем. дол. 39·75 4 консолідаційна 61·00—60·00.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 21. червня 1939.

За 1 кг. масла дес. бльок. без оп.	2.45
За 1 кг. масла дес. бочк. в опак.	2.50
За 1 кг. масла експ. в оп. дає зачет	2.50
1 л. молока	0.15
1 кг. яєць	0.95

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

Подяка.

Цією дорогою складаємо щиру подяку Вс. Отцю Совтинікові, Парохові Стрия, Гаврилишинові, Вс. О. Лішинському, о. Бобиляюкові, пароховї з Ляхович Подорожних, о. Лукомському, пароховї з Гніздичева і о. Совякові, що взяли участь у похороні нашої Найдорожчої Дружини, Мами і Бабуні **Юстини Ґрубської** дня 14. червня 1930 р., Марійській Дружині і Брацтву Св. Отця Николая і всім своякам та знайомим дякуємо за щире співчуття й участь у похороні.

Муж, діти, зяті і внуки.

ОПОВІСТКИ.

Товариськии Зізд всіх кляс коломийської гімназії з 1914 року відбудеться в днях 4. і 5. липня. Збірка ранком 4. липня в нашій гімназії. Товариші! Явіться масово і вшануйте так 25-ліття нашої розлуки та памятного року. Програма Зїзду дуже багата, м. і. вмурування таблиці в честь б. п. дир. С. Недільського. Повідомляйте про Зїзд усіх Товаришів у Вашому районі! Хто хоче мати забезпечений нічліг, нехай зголосить свій приїзд уже до 30. червня на адресу: **Інж. Д. Михайлюк, Коломия,** Собіського 56. Отже побачимося всі у вівторок 4. липня ранком! За **Ініц. Комітет:** Бойчук П., Бойковський М., м-р Кривоносюк П., інж. Михайлюк Д., Шерумелик Ю.

1298 1-2

Дирекція Жіночого Торговельного Ліцею Українського Інституту для дівчат в Перемишлі повідомляє, що вступний іспит до 1-ої кляси ліцею відбудеться в днях 26. і 27. червня 1939 р. Додаткові зголошення й інформації про ліцей приймає до дня 23. червня Дирекція Жіночого Торговельного Ліцею Українського Інституту для дівчат Перемишль, Татарська 4.

1268 3-3

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyckyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.